

BULLETAAN

EESTI ÕPETAJATE KESKÜHINGU
HÄÄLEKANDJA

KTK/

Eesti Õpetajate Keskuhingu

häälekandja

B U L L E T Ä Ä N nr.2

Toimetus

Erik Saare (ansvarig utgivare)

H.Kirikmäe, T.Künnapas, V.Muld, O.Olesk

P.Puusepp, H.Rajamaa

Stockholm 1952

S i s u k o r d:

	leh.
1. Küsimusi õpilaste käekirja uurimise alalt E.Künnapas	3
2. Kehalisest kasvatuses Rootsli algkoolis A.Kajassaar	10
3. Rootsli seminaris, A.Suigussaar	14
4. Rootsli algkooliõpetajate töö- ja palgaoludest A.Kajassaar	18
5. Sama A.Suigussaar	22
6. Tähelepanekuid õppetöö korraldamisel eesti täienduskoolis, A.Laas	24
7. Isiklikke muljeid meie täienduskoolidest V.Leinveer	28
8. Rahvusvaheline Õpetajate kongress Kopenhaage- nis, E. Saare	32
9. Ulevaade Pipeso-kongressist suvel 1952, V.Muld	37
10. Skandinaavia kodundusõpetajate Kongress, E.Roosme	39
11. Eesti Õpetajate Keskhingu tegevusest	43
12. Eesti Gümnaasiumiõpetajate Uhingu tegevusest	45
13. Eesti Kutsekooliõpetajate Uhingu tegevusest	47
14. Varia	49
15. <u>Summary</u>	57

+ + + + +

Kaane joonistanud Endel Kõks

Küsimusi õpilaste käekirja uurimise alalt

Õpilaste käekirja küsimus on üheks akuutsemaks probleemiks algkoolis. Siin saab koolitööd algav laps oma esimesed süstemaatilised juhised ja treeningu, kuidas kirjutada tähti ning sõnu. Siin jälgitakse ja kujundatakse õpilase käekirja paljude aastate jooksul. Kuid ka kõrgematel kooli astetel ei kaota käekiri oma tähtsust. Isegi peale kooli lõpetamist kuulub kirjutamine nende põhioskuste hulka, mida vajatakse igapäev.

Vastavalt sellele suurele, võiks isegi öelda asendamatu tähtsusele, mida kirjutamise oskus omab, on arusaadav, et kirjutamise õpetamisele tuleb pöörata erilist tähelepanu. See nõue on põhjendatud seda enam, et pea iga päev võib kuulda käebusi nii õpilaste kui ka eriti täiskasvanute käekirjade kohta. Eeskätt paistab silma käekirja halb loetavus, mis tunduvalt aeglustab ning raskendab lugemist. Aga ka käekirja üldine kvaliteet jätab tihti soovida.

Selliseid kaebusi käekirja suhtes ei esine kaugeltki ainult meie juures üksinda. Ameerikas G. H. Hill (1943) võrdles üliõpilaste käekirju kaheksandasse õppeaastasse kuuluvate õpilaste omadega ja leidis, et üliõpilaste käekirja kvaliteet ja loetavus on halvem õpilaste omadest. Samasugusele tulemusele jõuavad ka W. G. Wixted ja P. R. V. Curoe (1941). Ka numbrite loetavus on täiskasvanuil kaks korda halvem kui õpilastel, nagu väidab Newland omas uurimuses (1930). Uhes teises oma uurimuses (1932) näitas ta, et käekirja ebaloetavuse frekvents suureneb vanusega.

Võiks arvata, et käekiri on halb olevikus, kuid tulevikus muutub ta paremaks. Siin on huvitav pöörata tähelepanu Tenwolde'i (1934) uurimusele. Ta hindas 4 - 8 õppeaasta õpilaste käekirja kvaliteeti Thorndike'i käekirja skaala alusel. Õpilaste käekirja proovid olid pärit aastast 1931. Samuti tegi ta

vastava ea õpilaste käekirjadega aastatest 1912 ja 1879. Tulemus oli üllatav: 1931 aasta käekiri oli signifikantselt halvem 1912 ja 1879 aasta omadest. Samalaadilist käekirja halvenemise tendensi oleme võinud kuulda ka oma õpilaste käekirjade kohta.

Käekirja halvenemise põhjusi võib olla mitmesuguseid. Põhjuste otsimisel ei saa minna mööda kirjutamise õpetamisest. On põhjust arvata, et kirjutamise õpetamine ise ei ole nii nagu ta peaks olema. Võiks ju arvata, et õpilasmaterjal, keda õpetatakse kirjutama, on muutunud halvemaks. Aga õige pedagoogiline menetlus peab arvestama olemasolevate kooli astuvate lastega, kellele soovitakse anda vastav oskus, peab lähtuma nendest liigutustest, mis on olemas, ja neid juhiste ning harjutuste kaudu nii kaua mõjustama, kuni omandatakse tähekujude täiesti rahuldav, automaatne ning küllaldaselt kiire edasiandmine. Nii sattume ka siin kirjutamise õpetamise küsimusele.

Kirjutamise õpetamine on esijoonel pedagoogiline probleem. Nii on arusaadav, et parandusettepanekuid ootame kõigepealt pedagoogika esindajalt. Et siin vastavate küsimuste vastu suurt huvi tuntakse, ilmneb kõige selgemalt sellest, et alles hiljuti, nimelt 1948 a. suvel oli kirjutamise õpetamise küsimustele pühendatud peaaegu terve rahvusvaheline konverents Genfis (XIth International Conference on Public Education), mis kestis üks nädal.

Kuid kirjutamine on ühtlasi psühholoogiline probleem, mis on täiesti erinev pedagoogilisest. Samuti meetodid on lahkuminevad. Vaatamata sellele kirjutamispsühholoogia tulemused on väga suure tähtsusega kirjutamispedagoogikale, moodustades selle aluse, millest viimane peab lähtuma. Kahjuks kuulub kirjutamine alade hulka, millele olevikus pole pööratud küllaldaselt tähelepanu.

Käesolevate ridade ülesandeks on tutvustada mõne tähtsama uurimusega kirjutamispsühholoogia alalt.

Kopenhaageni lükooli dotsent R.H. Pedersen on oma kauaaegse uurimuse tulemused kokku võtnud teoses "Undersøgelser over Haandskrivning", mis ilmus a. 1943. Tema tulemustest väärivad esiletõstmist järgmised.

Esimene kirjutamisõpetus asetab lapse kahtlematult raskesse olukorda, tal tuleb korraga järele aimata sageli väga keerukaid kirjutamisliigutusi, milleks ta sageli pole võimeline, kuna tal lihtsalt puuduvad nõutavate liigutuste järeleaimamiseks vajalikud eeldused. Näit. on seitsme aastase lapse sõrmeliigutuste täpsus kuus korda väiksem kui täiskasvanul. Seepärast tuleb enne tähtede kirjutamisele asumist eitada välja süstemaatilised eelharjutused, et lapsele anda võimalust ennast vastavalt ette valmistada, s.o. arendada silma eraldamisvõimet vormide suhtes ja anda vajalikku kindlust käe- ja sõrmede liigutustele.

Tähtsamaiks faktoriks, millest sõltub kirjutamisprotsess, peab Pedersen kõnefunktsiooni. Ühne arvates on nägemismeel elisikoht kirjutamisprotsessil, nagu tähekuju omandamisel. Pedersen astub selle seisukoha vastu ja juhib tähelepanu asjaolule, kui võrd otsustava tähtsusega on kirjutamisel sisemine kuulmine ja rääkimine. Mõjule pääseb see siiski hiljem, kui on saavutatud juba teatud kirjutusliigutuste automastsus. Väljakujunenud kirjutamisakti puhul tähtede visuaalne kuju kähvatub ja astub selgemini esile alles ühe või teise raskuse puhul kirjutamisel. Seda näitab ka asjaolu, et isegi suletud silmadega võib kirjutada võrdlemisi hästi. Tähekujud ei erine palju normaalsest. Silma suuremat kontrolli vajatakse leminekutelt sõnalt sõnale või reall realle või juhtudel, kus tähe kirjutamisel tuleb kirjutusinstrumenti tõsta paberilt ja uuesti teises kohas paberile tagasi paigutada, et jätkata kirjutamist.

Mida madalam on lapse intelligents, seda raskem on tal tähekuju analüüsimine ja kirjutamisliigutuste õppimine. Neile tuleb kirjutamise õppimist arendada sellega, et anda enam võimalust näha kir-

jutusliigutusi ning neid järele aimata. Tähtis on siin, et lapsed selgesti näevad, kuidas õpetaja vastavate liigutustel abil aeglaselt kirjutab tahvlile korduvalt üksikuid tähti, et neil sel teel oleks suurem võimalus järeleaimamiseks.

Tähtsamaks kontrolliks kirjutusprotsessis on liigutuste taastundmine. Nende abil kontrollime seda, mida oleme kirjutanud. Kui kirjutusliigutused järgnevad sujuvalt, siis liigutuskujutlused teadustavad meile, et kirjutusliigutused toimuvad õiges järjekorras. Kontroll astub tegevusse ainult siis, kui meil tekib tunne, et kõik pole korras kirjutamisel.

Kirjutusliigutuste kiiruse tähtsamaks uurijaks oli F.N. Freeman. Selleks kasutas ta kirjutusliigutuste filmimise meetodi. Nimelt võttis ta filmile kõik kirjutusliigutused kiirusega 30 võtet sekundis. Seega iga võtte vastab 1/30 sekundit, mida nimetatakse Freemani ajaühikuks. Nii võis ta hiljem ajaliselt üksteisele järgnevate ülesvõtete võrdlemise teel kaudselt kindlaks määrata kirjutamisliigutuste kiirust. Hiljem on Freemani meetodi kasutatud mitme teise poolt, näit. K. Bauer (1939).

Ka Pedersen on omas teoses puudutanud kiiruse küsimust. Ta rõhutas, et ilukirja õpetamisel ei tule jätta tähelepanemata kirjutamise kiirust. Kui seda tehakse, siis mitte ainult käekirja kvaliteet ei muutu halvemaks, vaid toob kaasa ka ortograafilisi vigu. Tagajärjed on seda halvemad, mida kõrgemasse klassi jõutakse.

Käesolevate ridade kirjutaja on konstrueerinud (1948, koos prof. D. Katziga) skriptokronograafi, millega vahenditult on võimalik kindlaks määrata kirjutusliigutuste kiirust igal hetkel kuni 1/60 sek. täpsusega, ilma et oleks tarvis seejuures võtta tarvitusele mingi lisa ajamõõtmise või registreerimise (näit. filmimise) aparaati. Kirjutamine skriptokronograafi abil toimub elektrofüüsilisel teel. Hariliku grafiit-pliiatsi asemel kasutatakse metallstifti ühe poolusena ja tsink kirjutusalust

teise poolusena. Kirjutusalus on prepareeritud kaliumferrocyanidi ja kaliumrodanidi lahustega. Kirjutamisele elektrivool, mis on reeglipäraselt katkestatud, läbib paberi ja jätab sellele sinakas rohekad punktid. Punktide arv sekundis sõltub sellest, kui palju elektrivool on vastava aja jooksul katkestatud. Täpalse täiskasvanu kirjutamise puhul oli voolu katkestuste arv sekundis 20, seega iga punkti kaugus eelnevast vastas $1/20$ sek. Voolu katkestuste arv sek. on reguleeritav vähemalt kuni 60 sekundis. Vastavalt sellele võime saada paberil vähemalt kuni 60 punkti sekundis. Nii tekib hariliku pliiatsi või tindi kirja asemele punktikiiri. Kui kirjutusliigutused aeglustusid mõnel kohal, siis punktid vastavalt tihenesid. Liigutuste kiirenedes muutub punktide kaugus üksteisest suuremaks, kuna nende frekvents ehk arv sekundis jääb endiseks. Kirjutamise kiiruse määramine toimub valemi abil:

$$T = \frac{S}{F}$$

T on kirjutamise aeg sekundites, S - värviliste punktide arv paberil ja F - aparadi frekvents, mida oleme kasutanud antud korral. Kui näit. kirjutada "e" teatud kiirusega, siis vastava skriptokronogrammi peal on väga kerge määrata kirjutamise kiirust. Selleks pole tarvis teha muud, kui lugeda, mitu punkti oli tehtud "e" kirjutamisel. Kui seal oli näiteks 6 punkti ja aparadi frekvents (s.o. voolu katkestuste arv sekundis) 20, siis iga punkt vastab $1/20$ sek., seega kogu aeg $6 \cdot 1/20$, s.o. $6/20$ ehk 0,3 sek. Kuid see aparaat ei võimalda mitte ainult terve tähe kirjutamise kiiruse määramist, vaid ükskõik missuguse tähe osa, näit. "e" paksema ülevalt alla suunduva põhiosa, aega. Samuti on võimalik määrata igasugust kirjutamise kiiruse muutumist, kui ka missuguse osa juures kirjutamise kiirus suurenes, missuguse juures aeglustus.

Hiljem (1950) õnnestus mul skriptokronograafi oluliselt täiendada sel teel, et ma ühendasin

selle morseaparaadiga. Uhendamine toimus sel teel, et kirjutamisel tekkis kaks iseseisvat punktide rida: üks prepareeritud paberil, teine morselindil. Need kaks punktide rida vastavad täiesti teineteisele, kuid neil on siiski oluline erinevus: kuna punktidevaheline kaugus skriptokronogrammil alaliselt muutub, suurenedes kiirema kirjutamise puhul ja vähenedes kirjutamisakti aeglasemaks muutudes, siis morselindil jääb kaugus alati samaks. Mainitud morselindi omadus omab suuri paremusi võrreldes skriptokronogrammiga: 1. Ta võimaldab ka "i" punktide aega määrata, vastamata sellele, et see on kirjutatud punkti kujuliselt. 2. Siin on võimalik selgelt määrata punktide arvu sellistel juhtudel, kui mõned täheosad kirjutamisel on kattunud. 3. Punktide arvu loetlemine on isegi väga väikese käekirja puhul väga kerge. Skriptokronogrammil oleks see olnud võimatu.

Kriti väärtuslikkudeks osutuvad morselindil asetsevad punktid selle tõttu, et nende kaudu on võimalik täpselt määrata ka selliste kirjutusliigutuste aega, mida meie teeme õhus, kuna meie kirjutusinstrument on paberilt üles tõstetud, et teha vajalikku õhus toimuvat liigutust ühelt sõnalt järgmisele siirdudes või ühe tähe juurest teise juurde ühe minnes, näit. i-põhijoonelt i-punktile siirdudes. Selline liigutus ei jäta mingit jälge paberile ega ka morselindile. Kuid kaugus üksikute punktide vahel on siin muutumata. Seega kui tahame määrata, kui palju aega võtab vastav kirjutusliigutus õhus, tuleb ainult kindlaks teha, mitu punkti võiks sellele vahemikule paigutada, nii palju korda $1/20$ sek. on see kestnud. Kui näit. sellele vahemikule võib asetada 4 punkti, siis vastav õhus toimunud kirjutusliigutus kestis $4/20$ ehk $0,20$ sek. Analogiliselt võime täpselt mõõta, kui palju aega kulub, kui teeme õhus liigutuse, et ühelt sõnalt teise juurde ühe minna. Seega täiendatud skriptokronograaf võimaldab kirjutamise protsessi täielikku ajalist analüüsi, mitte ainult nendes osades, kus paberile on

jäänud kirjutamisel jäljed kirja kujul, vaid isegi õhus toimivate kirjutusliigutuste kiiruse mõõtmist, olgu nad kas sõnade, tähtede või isegi täheosade vahel. Ta avab uusi võimalusi kirjutamisprotsessi psühholoogiliseks uurimiseks, mis ei tohiks jätta mõju avaldamata ka kirjutamise õpetamise reformile.

Käekirja kvaliteedi küsimuses on olnud olulisemaks probleemiks skaala leidmine, mis võimaldaks ühtlaselt objektiivselt hinnata erinevaid käekirju. Üheks vanemaks on Ayres'i (1912), levinenumaks Thorn-dike'i skaala. Rootsis on püüdnud Gertz (1934) anda vastava skaala, kuid tema käekirja skaala algkoolile pole eriti levinenud. Üheks uuemaks katseks on Wagner'i (1943) skaala Schweitsis.

Käekirja ebaloetavuse küsimust on uurinud Newland (1932). Ta leidis, et ebaloetavuse frekvents kasvab vanusega. Lehman ja Pressey (1928) soovivad käekirja ebaloetavuse vähendamiseks süstemaatilisi harjutusi. Nende katsegrupp peale 19 pooltunnilist harjutamist ületas kontrollgrupi käekirja mitte ainult loetavuselt, vaid ka kvaliteedilt ja kiiruselt. Nii on võimalik süstemaatiliste harjutuste kaudu käekirja loetavust parandada.

Teodor Künnapas

Siaa artikli juurde kuuluvate teoste loetelu on toodud ingliskeelse kokkuvõtte järel.

Kehalisest kasvatuses Rootsi algkoolis

Uldjoontes sarnaneb kehaline kasvatus Rootsi algkoolides tunduvalt kehalisele kasvatusesele algkoolides meie kodumaal iseseisvuse ajal. Kui aga tuua lähemalt kehalise kasvatusese tegeliku läbiviimisega koolides, siis näeb, et siin on mõndagi teisiti korraldatud. Paremad majanduslikud olud võimaldavad siin mõndagi läbi viia, millest meie kodumaa loobuma pidime.

Kehalise kasvatusese õppekavad Rootsi algkoolides on koostatud nii, et need on kohandatavad ka õige vähelubavates oludes. Juba kavade juhtnõrides on öeldud, et kehalist kasvatusese ei saa õpetada üle riigi kõikides koolides ühte moodi, vaid tuleb arvestada kliimaatilisi erinevusi, kooli tüüpe, kooli asukohta (maa- või linnakool) ning võimlate olemasolu ja sisustust. Aine õpetajale on jäetud suhteliselt vabad käed olukorra parimaks ära kasutamiseks. Ka nädalatundide arv on erinev koolitüüpide järgi (3 - 1 nädalatundi).

Kui võimalik on kasutada ka muudeks ülesanneteks peale võimlemise, siis on kehalise kasvatusese tunnid tunnikavas paigutatud esimestele kohtadele. Suuremates koolides on eelmainitud paigutus tunnikavas vaba, kuid tuleb võimalikult hoiduda nende paigutamisest vahetult einetamis-vahetunni järele ja enne käsitöö ja joonistamise tunde. Koolides, kus leidub hea sisustusega võimla, tuleb efektselt aine õpetamisajast keskmiselt kasutada võimlat ja välisharjutusi vahekorras 2:1. Kui võimalik on kasutada ka muuks otstarbeks, siis on vahetunde sise- ja välisvõimlemise vahel 1:1. Kui aga tuleb võimlemiseks kasutada klassiruumi, on eelmainitud vahetunde 1:2. Soodsa ilmastiku puhul tuleb anda välisharjutustele rohkem ruumi ja halva ilmastiku puhul vastupidi. Seega tuleb korraldust sise- ja välisvõimlemise vahetunde kohta vaadata kui õppeaasta keskmist, mitte iga tunni kohta eraldi.

Kui ilmastiku ja ruumide olukord ei luba

võimlemist rahuldavalt korraldada, tuleb võimelda hästi tuulutatud klassiruumis 10 minuti kaupa igal õppepäeval. Seal juures ei riietu õpilased võimlemisriietesse, vaid "kergendavad" ainult tavalist riietust. Nende harjutuste jaoks on erikavad ja käsiraamatud koostatud.

A - tüüpi koolides (üks õppeaasta = klassi-komplekt) võimlevad poisid ja tüdrukud eraldi ja võimalikult samast soost õpetaja juhtimisel.

Võimlemisriietus on erinev ilmastikuolude kohaselt. Sisevõimlemise ja sooja ilmaga välisvõimlemise puhul kasutatakse tavalist võimlemisriietust ja külmema ilma puhul n.n. treeningulikonda. Aluspesu ei ole lubatud jätta võimlemisriietuse alla, samuti on keelatud kasutada võimlemisriietust ühtlasi aluspesuna. Umberriietumiseks tuleb kasutada võimlemise tunnil eelnevat vahetundi, kuid tund tuleb lõpetada nii, et õpilased jõuavad järgmiseks vahetunniks uuesti ümberriietuda.

Võimlate, samuti vastavate kõrvalruumide ja sisustuse soetamise ja korrashoidmise kohta kehtivad päris põhjalikud määrused ja juhtnõõrid, kuid käesoleva kirjutise ulatus ei luba nende juures pikemalt peatuda.

Võimlemisharjutused on niihästi metoodiliselt kui ka liikumiste valikult koostatud arvesse võttes õpilaste vanust ja vanemates klassides ka sugu. Samuti on eraldi käsitatavad ja õpetatavad - võimlemine (gymnastik) - ja mäng ning sport (lek och idrott). Viimaseid õpetatakse peamiselt välis-tundides.

Võimlemine tugineb kahel esimesel kooliaastal peamiselt järelaimamise ja fantaasia liigutustele. Ka erioskusi ja -võimeid nõudvad harjutused nagu ronimine jne. püütakse siduda võrdlustega ümbritsevast elust. Suurt rõhku pannakse hoiakule ja korrale, kuulekuse- ning tähelepanuharjutustele. Selgitatavad võttud on lühidad ja kasutatakse peamiselt esakujulise komandost püütakse sellel vanuseastmel hoida

Alates kolmandast klassist tõusevad nõudmised harjutuste läbiviimises. Kolmas klass on ülemineku klass, kus veel suurel määral rakendatakse 1. ja 2. klassis kasutatavat meetodit, kuid suurema nõudlikkusega. Neljanda, viienda ja kuuenda klassi võimlemist nimetatakse vanemate laste võimlemiseks. Viidet tehakse siiski neljanda ja vanemate klasside vahel, kuna neljanda klassi õpilastel on liikumishuue ja koordineerimisvõime alles arengu algusel. Liikumisharjutused, läbiviidud kindla stiili ja põhimõtte järgi, on esikohal, kuna mängule ja järelaimamisele tuginev võimlemine on taganenud teisele kohale. Koordinatsiooni ja erioskusi nõudvaid harjutusi, samuti riistvõimlemist, kasutatakse suhteliselt palju. Harjutuste läbiviimisel kasutatakse kinddot.

7. ja 8. klassi õpilaste võimlemise juures on arvesse võetud üleminekuajaga (Puberteeti). Kuna lapsed sellel vanusejärgul tugevasti pikkuses kasvavad, siis jääb lihaste jõud ja vastupidavus nõrkumaks. Samuti halveneb hoiak ja koordineerimisvõime. Psühhiliselt on lapsed sellel vanusejärgul äärmiselt tundlikud. Sellele vastavalt püütakse võimlemisharjutusi nii korraldada, et need ei tekitaks psühhilisest väsimust. Harjutused on lihtsamad ja vähem pingutatud nõudvad. Koordinatsiooni harjutustega püütakse siluda lünki hoiakus ja enesevalitsemises. Mängule tuginevad harjutused on paigutatud tahaplaanile, kuna lapsed sellel vanusejärgul ei taha olla laheldud kui lapsed. Liikumisharjutused on elavad, kerged ja rütmirikkad.

Mäng ja sport algkeolis jaguneb järgmistesse harudesse: individuaalmängud, pallimängud, laulu ja tantsumängud ning rahvatantsud, kergejõustik, ujumine, orienteerumine ja suusatamine ning uisutamine. Mängu võimlemise juures, nii pannakse ka siin rõhku õpilase vanusele ja arenemisastmele, samuti soole.

Mängud nooremates klassides tuginevad peamiselt õpilaste individuaalsele eneseavaldusele. Alates 3. ja 4. klassist, pühendatakse grupimängu-

dele suuremat tähelepanu, kuid erilist tähelepanu pühendatakse grupimängudele alles 5.- 8. klassides. Peetakse sobivamaks mängu korraldada väiksemate gruppidega ja samaaegselt mitme grupiga. Seda muidugi juhul, kui õppeplatsi olud seda võimaldavad.

Kergejõustiku ülesandeks ei ole mitte tipp-saavutuste üleskrüvimine, vaid õpilase üldine kehaline areng ja iseloomu kasvatamine. Vastavalt sellele käsitletakse ka kergejõustiku harjutusi. Eestkätt harrastatakse hüppeid, viskeid ja lühimaa jooksu. Seda kombinatsiooni peetakse pedagoogiliselt sobivaimaks.

Ujumise õpetamise võimalused on väga piiratud. Talvel ju väljas ujuda ei saa ja sisebasseinid on vähe isegi suuremates linnades. Seepärast õpetatakse ujumist erikursuste kaudu õppetöö suvisel vahelajal. Õpetajaina nendel kursustel toimivad peamiselt algkooli õpetajad, kes on selleks saanud erilise ettevalmistuse. Töö eest nendel kursustel makstakse õpetajaile eritasu.

Orienteerumine on võrdlemisi tugevasti harrastatav. Selleks pakub Rootsi vahelduv maastik väga palju huvitavaid võimalusi. Kergemate harjutustega alustatakse juba esimeses klassis. Algkooli vanemates klassides on õpilased tavaliselt suutelised lahendamata võrdlemisi nõudlikke ülesandeid sellel alal.

Suusatamine on Rootsi rahvusspordi. Vastavalt sellele on ka suusatamise seisukoht koolis. Kuigi palju tundide kallist aega suusatamise õpetamiseks siiski kasutada ei ole tarvis, kuna õpilased vabal ajal vanemate kaaslastega seltsis suusatades saavad nendelt kasulikke näpunäiteid. Juba esimese lume tulekul aetakse kooli ümbruskonda treeningurajad sisse, korraldatakse jõukohased hüppemäed jne. Need leiavad elavat kasutamist vahetundidel ja muul vabal ajal terve talve jooksul.

Uisutamine on aga seotud eriliste liuväljakutega, kuna lumerikkuse tõttu looduslikud veekogud on uisutamiseks raskesti kasutatavad. Selletõttu on uisutamine, nagu ujuminegi, kohaliku ja oleneva täht-

susega ning vastavalt sellele ka harrastatav.

Võistluste korraldamisel kehtib põhimõte, et neid korraldada ainult siis, kui õpilased vastavate eelharjutustega on selleks ette valmistatud. Mängu ja spordi arendamisele koolides aitab tõhusalt kaasa eriline ühing - Skolidrottsföreningen. Nimetatud korraldab ka märgivõistlusi õpilastele.

Erilise peatüki moodustavad n.n.vabaõhu päevad (friluftsdagar). Neid on tavaliselt neli poolaasta kohta (soovitav 8 poolpäeva). Nendel päevadel võib õpetaja oma äranägemise järele korraldada nii kehalise kasvatuses kui ka muu õppetööga seoses olevaid üritusi vabas õhus.

Uldkokkuvõttes võib öelda, et kehaline kasvatus Rootsi algkoolides on otstarbekohaselt kavastatud ja hästi läbi viidud, nii nagu see on kohane E. Lingi sünnimaale.

Aadu Kajassaar

Rootsi seminaris

Rootsi algkool (folkskola) jaguneb kahte astmesse: alamaste (småskola 1-2 kl) ja ülemaste (den egentliga folkskolan 3-7 kl). Õpetajate ettevalmistus toimub seminarides vastavalt astmele: småskole- ja folkskoleseminarides. Ettevalmistus småskoleseminaris kestab kaks õppeaastat ja eelhariduseks nõutakse reaalkooli haridust või midagi vastavat. Ettevalmistus folkskoleseminaris kestab neli aastat, kusjuureks eelhariduseks nõutakse sama mis småskoleseminaris, või kaks aastat, kusjuures eelhariduseks nõutakse gümnaasiumi haridust.

Sisseastumine seminaris toimub nädalapikkuste katsetega, kusjuures tahetakse selgusele jõuda kui võrd kandidaat on sobiv õpetaja kutseks. Kandidaadile antakse võimalus luua kontakti lastega, õpetada neile mõni mäng jne. Edasi proovitakse teadmisi ja oskusi rootsi keeles, joonistamises ja ka laulmises. Laulmisele aga ei panda nii suurt rõhku,

nagu seda tehti eesti seminarides. Kahjuks:

Kui nüüd õpilane on vastu võetud seminari, siis võib ta kindel olla, et ta selle ka lõpetab, olgu-
gi et vahel ainult kõige madalamate hinnetega. Võib
olla, et seminaris õpingute kestel tuleb nähtavale,
et õpilane ei vasta tulevase õpetaja nõuetele, kuid
välja visata teda nüüd enam nii kergesti ei saa. Ees-
ti seminarides oli üks kuri paragraaf, mis kirjuta-
ti vahel kevadeti tunnistusele ja sellega saadeti õ-
pilane mõnda teise kooli, kui ei vastanud seminari
nõuetele. Rootsi seminarides aga seda paragraafi ei
ole. Seminari õpetajate arvamise kohaselt oleks see
küll soovitav.

Kirjutise autor on ise olnud õpilane rootsifolk-
skoleseminaris, kuid seda ainult ühe aasta ja sisse-
astumine toimus ilma sobimuskatseta. Olles lõpetanud
eesti seminari ja töötanud kaks aastat /oleks aida-
nud ühest/ Rootsi algkoolis, sain Rootsi Koolivalit-
suselt loa taotella sissepääsu neljandasse klassi
Rootsi seminari juures. Rootsi folkskoleseminarid on
enamasti kas mees- või naisseminarid, ainult mõned
üksikud on ühisseminarid. Mul avanes võimalus mõne-
de katsetege teatavates ainetes ja eesti tunnistuse-
ga, sisse pääseda ühte Kesk-Rootsi seminari. Mulle
jäeti vabadus oma äranägemise järele korraldada õ-
pinguid, nii et ma saaksin end täiendada kõigis va-
jalikkudes ainetes. Osa aineid: bioloogia, füüsika,
keemia, käsitöö ja aiandus oli juba lõpetatud kol-
mandas klassis ja neis ainetes tuli teha vastavad
katsed selleks et saada hinnangut lõputunnistusele.
Muidu jälgisin neljanda klassi tööd täies ulatuses.
Tegelikult olin ma aga väga liikuv, kord olin ühes,
teine kord teises klassis, nii kuidas heaks arvasin
ja võimalust oli. Mul oli lubatud olla seal, kus
ma sain kõige rohkem õppida, tuli ainult kokku lep-
pida vastava aine õpetajatega. Ja ma pean ütleva,
et õpetajad olid eranditult väga vastutulelikud ja
abivalmis.

Seminari juures töötas ka kaheaastane ettevalmis-
tus gümnaasiumilõpetajatele. Neil aga tuli end
täiendada reas aine-

tes ja just sellistes, mis olid lõpetatud neljaaastase kursuse kolmandas klassis, nii et mul avanes võimalus õhtupoolikuti olla ühes nendega täiendustundides. Niiviisi võisin saada pildi tööst kõigis seminariklassides. Olin isegi vahel neljaaastase kursuse esimese klassi rootsikeele grammatika tundides. Õppeainena ei figureerinud grammatika enam täistes klassides.

Nüüd lühidalt ja üldiselt tööst rootsi neljaaastases seminaris. Esimeses klassis pannakse rõku enamasti üldhariduslikele ainetele. Õpilased selles klassis ütlesid, et nad ei ole aru saanud, et nad on seminaris, kõik olevat nagu reaalkoolis. Neil oli aritmeti õigus. Teises klassis jätkub üldhariduslik õpetus vähesel pedagoogilisel lisaga. Õppeaasta teisel poolel antakse siin kaks praktika tundi, mida aga ei hinnata. Ühenduses sellega (pärast tunniandmist) antakse mõned meetodilised näpunäited. Kolmandas klassis suureneb pedagoogiline ja meetodiline osa õpetuses. Õppeainena ei seisa aga õppeainete meetodika turnikavas. Vastavete-ainete õpetajad annavad juhuslikke meetodilisi juhtnõure ainetel läbivõttisel. See osa jääb küll üldiselt puudulikuks. Praktikatumundide arv on kolmandas klassis tõusnud kuuelt ja neid hinnatakse. Mõned päevad on pühendatud hospiteerimisele.

Neljandas klassis jätkub õppetöö osalt üldhariduslike ainetega, kuid peaaegu langeb praktika tundidele. Kaheksa tundi nädala tunnikavas oli pühendatud praktikale. Õhtupoolsed tunnid ei esinenud enam. Praktikatumundide ettevalmistamisel jäeti kuni vabad käed, polnud tarvis esitada üksikasjaliku kava. Praktiseerimine kestis perioodide viisi ja üks periood kestis harilikult kuus nädalat. Klass oli jaotatud kahte ossa ja kui ühel osal oli praktika, siis teisel osal olid vabad tunnid või hospiteerimine selle asemel. Hospiteerimiseks oli üldse arvestatud kaks nädalat. Üks terve nädal tuli hospiteerida maa-alkoolides, B2-koolides, kusjuu-

res reisi- ja söögiraha maksis riik, ja teine nädal, poole nädala viisi, oli hospiteerimine seminari harjutuskoolis. Praktiscerijad olid jaotatud gruppidesse, 4-5 ühes grupis ja praktika tunde tuli anda kõigis ainetes, mõnes isegi kaks. Peale selle tuli anda mõlemal poolaastal seeria-tunde, kaheksa tundi järgimööda ühes ja samas aines. Pärast praktikatunde järgnes 10-15 minutiline arvustus. Hinnangut ei avaldatud iga üksiku praktikatunni kohta, vaid poolaasta lõpul anti kokkuvõetav hinnang. Jõuluks oli see ainuke tunnistus, sest teistes ainetes tunnistust ei antud.

Peale kõike muud seisis nädala tunnikavas üks tund, mida kutsuti aktuaalne tund. Harilikult pakuti külakosti nende tundide ajal. Väljast kõnelejad puudutasid niisuguseid küsimusi, mis seisis lähedases ühenduses tulevase pedagoogilise tööga või olid tähtsad üldhariduslikust seisukohast. Need olid väga huvitavad tunnid. Lõpuklassides olid ka mõned nädalataunnid reserveeritud n.n. huvitööks (enskind arbete). Õpilased võisid vabalt valida mingi aine ja selle raamides töötada täiesti iseseisvalt. Aasta lõpul tuli aruanne-töö esitada vastavale aineõpetajale.

Lõpuks mõni sõna õpilasorganisatsioonidest. Selliseid oli, aga töötasid üsna loiult. Rahutu ajavaim tungib ju igale poole. Suurim organisatsioon oli õpilasühing (elevkår). Peale selle töötasid spordi-, karskuse- ja bioloogiahuviringid kaunis vähete liikmetega.

Kui nüüd lühidalt kokku võttas öelda midagi kõne all olnud rootsi seminari kohta, siis peab ütleva, et üldhariduslikule õpetusele pandi väga suurt rõhku. Soovida jättis aga metoodiline ja praktiline õpetus. Tuli ette, et metoodika tuli alles siis, kui tunnid olid juba antud ja halb hinne saadud. Noored õpetaja-kandidaadid kaebasid, et neil puudub ikkagi kogemus kuidas kohelda üht klassi, sest harjutuskool on ju ikkagi midagi muud, kui need koolid, kuhu tuleb tööle minna. Seda tundsid ka seminariõpetajad, kuid seminari töökoormatus on nii suur, et parandust pole

oodata. Pealegi on ju rootsi koolikorralduses ja sellega ka õpetajate ettevalmistuses käimas ümberkujundamine ja praegune seminar on määratud kadumisele. Selle asemel loodetakse õpetajate ülikoole, mis peaksid paremini vastama aja-nõuetele. Kes teab!
Jämtlands-Bredbyn, okt.1952

Alvi Suigusaar

Rootsi algkooliõpetajate töö- ja palgaoludest

"Bülletääni" toimetuse soovil püüan siinkohal anda lühiülevaate rootsi algkooliõpetajate töö- ja palgaoludest selles osas, mis võiks huvitada Rootsi koolidesse tööle siirduvaid kaasmaalasi.

Ülevaate koostamisel olen sunnitud kasutama rootsikeelseid sõnu, kuna eesti keeles sobivad puuduvad. Need on Rootsi koolide administratsioonile iseloomulikud väljendused ja nende tõlkimisel eesti keelde kaotaks ülevaate märgatavalt oma selgusest.

Ametastmed

Õpetajad algkoolides jagunevad kahte gruppi *icke ordinarie* (ajutised) õpetajad ja *ordinarie* (määratud) õpetajad. Gruppidesse jaotamise aluseks on õpetajate ettevalmistus, teenistusaeg, teenistuskoha iseloom ja muud väiksemad põhjused. Mõlemad grupid jagunevad omakorda.

Icke ordinarie: a) *timplärare* (tunniandja), b) *vikarie* (asetäitja), c) *extra lärare* (kohusetäitja).

Tunniandja õpetaja määratakse kohale teatud tundide andmiseks ja saab tasu antud tundide arvu järgi. Asetäitja määratakse kohale kui alatine õpetaja on mõnel põhjusel takistatud oma ülesandeid täitmast, kuni tema tööle tagasitulekuni. Kohusetäitja võidakse ametisse säada vakantsele kohale ja ülimalt üheks terminiks (poolaastaks). Kohalik koolivalitsus võib

inspektori loal uue poolaasta algul teenistusaega pikendada kuni järgmise terminini jne. See oleks välismaalasest õpetaja kõrgeim ametiaste (ilma eriloata). Ordinarie: a) extra ordinarie - teatava piirini piiratud õigustega ordinarie õpetaja. Extra ordinarie õpetajatega täidetakse peamiselt ajutise iseloomuga kohad. b) ordinarie - vastab eesti määralisele õpetajale. Extra ord. ja ord. õpetajad peavad omama õpetaja kutse (rootsi). Erandjuhtudel võib kutsetunnistuse aset täita eriline õpetamisluba, dispens. Sellest allpool pikemalt. Ordinarie kohtadele kandideerimisel nõutakse vähemalt kaheaastast teenistust icke ordinarie õpetajana. Erandid on siiski võimalikud, eestkätt B-3 ja B-2 koolides. Eestis teenitud aega ei arvestata.

Töötasu

Töötasu on erinev vastavalt ametiastmele, teenistusajale ja elukallidusrajoonile.

Tunniandja algkoolis - iga antud tunni eest kr.9,70 (madalaim) kuni kr.11.55 (kõrgeim).

Vikarie ja extra lärare - 33,65 kr. kuni kr.39.95 päevas. Tasu alla kuuluvad ka päevad, mil koolitöö seisab, samuti pühapäevad, kuid mitte suve- ja jõuluvahetäht. Icke ord.õpetajad ilma kutseõigusega ei tõuse palgaastmes. (Nende hulka arvestatakse ka eesti kutsega õpetajad). Samuti ei ole nendel pensiooni õigust.

Extra ordinarie - kr.831 kuni kr.1163 kuus (aasta läbi)

Ordinarie - kr.922 kuni kr.1301 kuus (aasta läbi)...

Töötasule tulevad juurde arvata tasud mitmesuguste lisatööde eest, nagu käsitöö õpetamine, raamatukogu hoidmine, pakase lisatasu Norrlandis, keele lisatasu soomlaste hulgas jne. Mees- ja naisõpetajad saavad palka samadel alustel ilma vahet tegemata. Praegu käivad palga-läbirääkimised ja on loota väiksemat palgatõusu.

Korter

Kui kooli juures on nõuetele vastav ametkor-

ter õpetaja jaoks, siis on õpetaja kohustatud selle korteri üürima, vaatamata sellele, kas ta seda kasutab või ei. Korteri üür on nõrmeeritud vastavalt korteri suurusele, headusele ja üürikallidusrajoonile. Uldiselt on ametkorterid veidi odavamad kui samaväärsed korterid kooli ümbruskonnas. Korterte headus ja seetõttu ka üür on väga varieeriv. Sage li puudub ametkorter. Sarmasel juhul abistab koolivalitsus erakorteri leidmisel. Kütte ja valgustuse eest tuleb tasuda tavalikkude kulutuste ulatuses.

Dispens

Seaduse järgi peab õpetaja olema rootsi kodanik, omama rootsi õpetaja kutse ja olema suuteline õpetama kõiki algkoolis õpetatavaid aineid, kuna rootsi algkoolis kehtib puhtkujuline klassisüsteem. Kutseõiguse suhtes on Kuningliku Majasteedi eriootsusega siiski erandid võimalikud. Uheks erandjuhuseks on ka eesti õpetajad. Ülalmainitud eriootsuste alusel võib eesti õpetajaid paigutada kohtadele icke ordinarie õpetajatena (Mitte ära vahetada extra ordinarie õpetajatega). Extra ordinarie ja ordinarie õpetajana töötamiseks peab eesti õpetajal olema dispens. See on õpetamisluba Kuninglikult Koolideülema valitsuselt. Nende ridade kirjutajal on teada viis juhust, kus eesti õpetajad on saanud ülalmainitud dispensi.

Dispensi saamiseks nõutakse peale rootsi kodakondsuse vähemalt kolmeaastast teenistust icke ord.õpetajana rootsi algkoolis (ühel juhul on eesti õpetajale antud dispens ka kaheaastase teenistuse järgi), ja katsete õiendamist rootsi keeles ühe siinse seminari juures. Dispensi taotlemisel tuleb vastav avaldus anda Kungl.Skolöverstyrelse'le juurde lisades samad lisad, mis on nõuetavad õpetaja kohale kandideerimisel. Palve adresseerimine mõne ametniku nimele ei ole vajaline.

Eesti õpetajad on kasutanud ka võimalust rootsi seminari lõpetamiseks. See on võimalik üheaastase õppimisega rootsi seminari lõppklassis. Sel

juhul saab õpetaja samad õigused kui seminari lõpetajad üldiselt.

Koha leidmiseks

tuleb astuda ühendusse lähema tjanstemannaförmedlinguga, kus on ülevaade vabade kohtade üle üleriigiliselt. Enne seda tuleb oma kutse ja koolitunnistused tõlkida rootsi keelde (Seda teeb Eesti Komitee), muretseda äldersbetyg ja arstitunnistus. Raamatukauplusest saab osta avalduste formulaare (Ansökningsblankett för folkskollärare). Formulaar (täidetult) koos lisadega tuleb sisse anda tjanstemannaförmedlingule. Originaaltunnistusi mitte juurde lisada, vaid ära kirjad, ka tõlgetest. Ära kirju võivad tõendada kaks täiskasvanud isikut. Kuigi kodumaal teenitud aega ei arvestata, pu siiski kasulik ülevaatlikkuse mõttes ülalmainitud formulaaril märkida ka kodumaal teenitud aeg.

Rööbiti sellega on soovitatav koostöös tjanstemannaförmedlinguga astuda ise soovitud koha koolivalitsusega kontakti.

Ka on mõeldav kandideerida Folkskollärarnas Tidningus vabaks kuulutatud kohtadele (icke ordinarie) Sel juhul võib kasutada ülalmainitud formulaari ja lisasid. Mõnel juhul võib see samm tagajärgi anda.

Kuna tööd otsivate õpetajate ja vabade kohtade vahel on saavutatud peaaegu tasakaal, siis tuleb koha saamiseks astuda palju, vahest koguni väga palju samme. Vikarie kohta võib siiski vahest saada päris kergesti.

Eesti Korrespondensinstituudi poolt õpetajatele korraldatud kursusel omandatud teadmised on väga kasulikud tegeliku töö juures rootsi koolis. Ka on need tubliks teeks rootsi keele katsetel dispensi saamiseks.

Koolivalitsused ja lastevanemad siin maal on väga tänulikud õpetajatele heade töötulemuste eest koolis. Et eesti õpetajad on suutelised nende tagajärgedega töötama, selles ei ole kahtlust. Soovin seepärast oma kutsealale siirdujatele ametõdedele-ven-

dadele palju püsivust, õnne ja edu!

A.Kajassaar

II

Mis ootab nüüd majanduslikult neid, kes on õiendanud rootsi algkooliõpetaja eksami? Ei sugugi mingi karjäär, kuid kui võrrelda Rootsi õpetajate palku endiste Eesti omadega, siis need on küll palju paremad. Rootsi õpetajate palgad ei ole aga ühtlased. Õpetajad on riigiteenijad ja riigiteenijate palgade suhtes on terve Rootsi jaotatud elukalliduse järel viide rajooni (ortsgrupper). Lõuna- ja Kesk-Rootsis on rühmad 1-3 domineerivad, Põhja-Rootsis ja suurlinnades 3-5. Peale selle on õpetajad ametisse seadmise kohaselt jaotatud ordinaria, extra ordinaria ja extra ehk mitte ordinaria õpetajateks. Algkooli õpetajad, kaasaarvatud ka 1-2 klassi õpetajad, kuuluvad 9-24.palgaklassidesse.

Noored algkooli (folkskole-)õpetajad, kes on õiendanud eksami, paigutatakse 17.palgaklassi. Neil tuleb olla kaks aastat extra ehk mitte ordinaria õpetaja, siis on neil võimalus taotella extra-ordinaria või ordinaria teenistust A või B1 koolides. (A-kool = üks õpetaja ja üks klass, B1 kool = üks õpetaja ja kaks klassi) B2 koolis (üks õpetaja õpetab samaaegselt 3-5 klassi) võib aga kohe pärast eksamit saada ordinaria koha. Extra õpetajail on päevapalk, aga kui rehkendada kuuviisi võrdselt, siis oleks see järgmine.

Ortsgrupp	I	II	III	IV	V	Rootsi kr.
-----------	---	----	-----	----	---	------------

Alguspalk	765	802	836	878	909	
-----------	-----	-----	-----	-----	-----	--

Lõpupalk	869	912	953	994	1035	
----------	-----	-----	-----	-----	------	--

Tõstmine järgmisesse palgaastmesse toimub iga kolme aasta järel kuni 12.teenistusaastani.

Peale selle tuleb põhjapoolsetes kohtades nn.külma koha lisatasu (kallortstillägg) ja see varieerub 96 ja 720 Rootsi krooni vahel aastas. Muud lisatasu õpetaja ei saa. Ametkorterid on saada, aga nende eest tuleb üüri maksta vastavate üüriseaduste kohaselt. Olge veel mainitud, et käsitöötunnid,

kui need on üle 30 nädalatunni, tasutakse eraldi.

Määruste kohaselt paigutatakse need õpetajad, kellel puudub rootsi algkooliõpetaja eksam, 17. palgaklassi, ja ega sealt ülespoole tõstmiseks lootust pole. Palgakraadi arvestamisel ei loeta neid teenistusaastaid, mis õpetajail võib olla on enne õpetaja eksami õiendamist. Nii ei loeta ka Eestis teenitud aastaid palgakraadi arvestamisel, küll on need aga teeneteks (meriter). Allakirjutanu oli enne Rootsi seminari astumist kaks aastat õpetajaks Rootsi koolides, ega neid aastaid ei arvestata palgakraadi määramisel. Küll oleks ehk olnud võimalus saada dispensi, kuid sellega on nii palju vaeva, tüli ja ootamist. On juhtunud, et mõned mitte-rootslased õpetajad on saanud extra ord. koha, kuid seda just selle tõttu, et viimastel aastatel on valitsenud suur puudus algkooliõpetajatest. Kuid nüüd on need ajad mööda. Seminarid jõuavad küllaldaselt ette valmistada uusi õpetajaid. Praegu valitseb juba üliküllus småskole-õpetajatest ja neile antakse teenistust algkooli kolmandas klassis. Nii et tulevikus võib olla on üldse raske seada tööd ilma vastava eksamita.

Nüüd lõpuks palga oludest extra ordinaria õpetajatele.

Ortsgrupp	I	II	III	IV	V
Alguspalk	831	871	911	950	989
Lõpupalk	1035	1083	1132	1182	1231

Ordinarie õpetaja kuupalk on järgmine.

Ortsgrupp	I	II	III	IV	V
Alguspalk	922	967	1010	1053	1097
Lõpupalk	1094	1145	1197	1249	1301

Olgu ka öeldud, et tulevikus on oodata palkade tõstmist kõrgemala palgaklassi. Läbirääkimised on käimas. See oleks siis lühike ülevaade majanduslikust küljest ühenduses rootsi algkooliõpetaja eksami õiendamisega.

Allakirjutanu aga hindab kõige rohkem seda kindlusetunnet, mida andis õpetaja eksami õiendamine. Kuulumine täisõiguslikult organiseeritud Rootsi õpe-

tajade perre annab julgust ja hoogu koolitöös ja elus üldse. Seminaris said vanad teadmised üles värskendatud, võrreldud ja proovitud ja ka palju uut õpitud. Kes teab, võib olla on nüüdsest tööst kogu kunagi ka Eesti koolis vabal Eesti pinnal. See soov ja mõte on ju ülim.

A.Suigusaar

Tähelepanekuid õppetöö korraldamisel eesti täienduskoolis.

Kui algasin tööd 1946.a. sügisel Olofströmi eesti täienduskoolis, puudus mul ettekujutus, kuidas seda tegelikult läbi viia. Õpilasi oli kogunenud umbes 17 ümber, mitmesugustes vanadus- ja arenemisastmes. Vähesed neist olid käinud Eestis koolis mõned (1-3) aastad. Osa lapsi oskas lugeda, osa õige vähe. Oli ka eeskooliealisi, kelledele tuli õpetada tähti ja kokkulugemist.

Ma ei olnud Eestis üldse töötanud algkoolis omasin keskkooliõpetaja kutse ning din arvatud eriti sobivaks keskkooli vanemates klassides. Alul tundus, et on kergem kontakti saada vanemate õpilastega, sest neis oli säilinud veel midagi Eestist ja selle koolikorrast. Hoopis raskem tundus töö noorematega, sest puudusid kogemused.

Esimesed kaks aastat töötasin kogu õpilastega koos, kaks korda nädalas à kaks tundi. Kuid töötamine kolme grupiga koos osutus kaunis raskeks. Andes kahele esimesele grupile kirjalikud ülesanded, tegelesin suuliselt kolmandaga. Mõni õpilane aga sai oma ülesandega kiiremini valmis kui teised, siis tuli temale anda jälle uus töö ja vastavad seletused. Seni aga kolmas grupp, kellele olin midagi seletanud, kipus kaotama huvi kuuldu vastu ja tuli uuesti otsast alata. Et siiski selline tööta-

mine oli võimalik ja isegi mõnevõrra tulemusi andis, olenes sellest, et esimestel aastatel oli kergem lastega toime tulla distsipliini suhtes. Selle tõttu esimestel aastatel tegelesin enam keeleõpetusega. Siis polnud veel nii teravalt esile kerkinud rahvusliku kasvatusvajadus ja assimileerumise oht. Lapsed polnud veel suutnud end sisse elada rootsi kooli ja tundes end seal võõrastena, tulid heal meelel eesti kooli. Aja jooksul on pilt arenenud iseendast teiseks. Vanu õpilasi on läinud ja uusi tulnud juurde. Nende käitumine ja distsipliin, kodune kasvatus ja endine iseenesestmõistetav kuulumine eestlaskonda on mõnevõrra muutunud küsitavaks. See omakorda on asetamas täienduskoolele uued ülesanded ja nõuded.

Ma ei ole kunagi otseselt kinni pidanud õppekavadest, õpperaamatutest ega kindlatest meetodeist. Olen katsetanud mitmesuguselt - lähtudes otseselt praktilistest esilekerkivatest vajadustest. Igal õppeaastal on õppetöö peaaegu kujunenud isesuguseks, arvestades eelmisel aastal ettetulnud puudustega ja uute oludega. Mul pole isegi kindlat klasside süsteemi. Töötan keeleõpetuse juures peaaegu iga õpilasega üksikult, arvestades edasiminekul õpilase püüdlikkust ja võimeid. Mõnelgi korral pole selline süsteem meeldinud lastevanematele. Parata aga pole midagi, sest on õpilasi, kes ei tööta küllalt aktiivselt kaasa, ei tee antud ülesandeid korralikult, puuduvad palju jne. Kui selliseid õpilasi jätta samasse klassi "istuma", siis on vanemad haavunud ja ei saadagi last enam kooli. Sellest oleks aga kahju. Uldiselt olen jaotanud õpilased nelja gruppi, töötades korraga kahe grupiga. Esimene nooremate grupp tuleb kokku varem, näiteks kella 3-4 ajal ja teine vanem grupp kella 4-6. Käesoleval õppeaastal käivad grupid koos isegi eripäevadel. Õpilastele aga meeldib enam käia kõik koos korraga. Seda nad saavad üks kord nädalas laulmistunnis.

Õppeaineid jagades olen suuremat rõhku pannud emakeelele, igale grupile 2 tundi nädalas, 1 tund suurematele ajalugu või maateadust. Viimaseid aineid olen käsitletud koos ja eraldi nii nagu see millalgi

on osutunud sobivamaks.

Olles ise ajaloolane, on mulle siiski raske-
kõmaks osutunud ajaloo käsitlemine täienduskoolis.
Aja nappus, aine rohkus ja laste vähene huvi, tee-
vad selle käsitlemise raskeks. Kasutada jutustamise
süsteemi üksikute episoodidena on raske laste tähe-
lepanu võita ning meele jääb neile üpris vähe, ai-
nult mõned lõbusad ja koomilised lood. (Poistele
meeldib väga vabadussõja käsitus). Raske on neile
sisendada ka vaimustust oma maa ajaloo vastu ajal,
mil nad harrastavad kõike põnevat, seikluslikku -
koomiksitate vaimus. Seevastu huvitab neid enam maa-
teadus ning selle käsitlemine on hoopis kergem täi-
enduskooli piires. Kahjuks annab siin tunda õppe-
abinõude puudus - hea kaart ja tarvilik pildi- ja
lugemismaterjal.

Alul panin vähem rõhku kodutööle, andes vaid
noorematele lugemisharjutusi, suurematele poolaas-
tas 2-3 kirjetööd. Nüüd olen sedagi muutnud. Olgugi
et lastel aega vähe kodusteks töödeks rootsi kooli
kõrval, tuleb siiski kodutöid nõuda, eriti noore-
matelt. Siin peab küll kodu, s.t. vanemad, rohkem
rõhku panema laste õpetamisele, vähemalt lugema õ-
petamisele, sest täienduskoolil ei piisa ajast sel-
leks küllaldaselt, kuna koolil tuleb võidelda uute
pealetulevate väärnähetega ning erilist rõhku pan-
na rahvaslikule kasvatusel ja meelsusel. Oma kog-
emuste varal võin väita, et seda saavutaksime kõi-
ge paremini ühiste lugemiste, arutluste kaudu. Suu-
remad lapsed loevad kodus mõnest sobivast noorsoo-
raamatust teatud osa läbi ja kannavad selle koolis
ette, ühiselt analüüsides. Kasutades seejuures kõi-
ki tarvilikke teadmisi ajaloost ja maateadusest.
Samuti annab häid tulemusi, kui õpilased peavad i-
ga rahvusliku tähtpäeva ja aastaaja pühade eel meel-
de tuletama meie rahvuslikke traditsioone, tavasid
ja kombeid. Ka meie suurmeeste sünni- ja surmapäe-
vi meenutades uhes nende tähtsuse ja teenetega on
küllalt huvipakkuv.

Kui ma eelpool mainisin, et alul tundus ja

meeldiski enam töötamine suuremate lastega, siis olen ka siin oma arvamist muutnud aastate jooksul. Pean tunnustama, et väiksematega on siiski huvitavam töötada. Väikeste silmadesse on kergem saavutada sära ja neid on kergem panna kaasa olama. Neile on ka kergem läheneda ning neid juhtida vastavas suunas, vähemalt esialgu.

Muidugi on sellel omad negatiivsed kui ka positiivsed jooned, kui sama õpetaja töötab ühes koolis pidevalt ning samal ajal elab kõrvuti oma õpilastega. Tal on võimalik isiklikult tunda õpilasi, teada nende võimeid, meelsust, huvivälisid, puudusi ja vigu. Nii on kergem neile lähedala pääseda ning mõjutada neid soovitud suunas. Õpetajate rohkus ja vahetus aga mõjuks värskendavalt ja enam huvipakkuvalt.

Et meil siin on väike keskus, siis on eestlased elama paigutatud enam-vähem ühte piirkonda. On maju, kus elavad ainult eestlased omaette ja sellest on palju kasu. Lapsed puutuvad pidevalt kokku üksteisega, küll rootsi koolis, mängumurul, sünnipäevadel jne. See kõik süvendab nendes omavahelist kokkukuluvust ja eraldust rootsi lastest. Or vaid üksikuid lapsi, kes sõbrustavad enam rootslastega, kui omadega.

Võidelda on tulnud aga rootsi keele, kui laste omavahelise keele vastu. Kuid kahel viimasel aastal on ka siia tulnud muutust, nimelt uute laste juurdetulekuga Saksamaalt. Need muidugi ei osanud rootsi keelt, tulles sealsetest laagri koolidest omasid parema eestikeele oskuse ja mõjutasid ka selles suunas siinseid, nii et mindi iseenesest üle eestikeelsele kõnelusele.

Olen 7.aastat töötamas eesti täienduskoolis ning olen püüdnud teha oma parimat, juhitud ühest üldisest, kõigile õpetajatele ühisest sihist - säilitada noorust eestlusele ja hoida neid assimileerumast võõrasse ühiskonda. Pean siinjuures ütleva, et need lapsed, kes käivad täienduskoolides ja kellade vanemad ise kõik puutuvad teha selleks, et nende lastest kasvaksid eestlased, seal ei olegi esialgu veel

assimileerumisohtu, liiatigi, kui lahkudes täiendus-
koolist siirdutakse eesti skautide ja gaidide orga-
nisatsioonidesse ja kui need organisatsioonid teek-
sid ka oma pühamaks ja esimeseks kohustuseks rahvus-
liku kasvatus- ja meelsuse erendamise.

Kuid meil on ka neid lapsi, kes ei käi eesti
täienduskoolis ega kuulu ka noorte organisatsiooni-
desse. Säu lasub siin vanematel, et nende lapsed on
paratamatult ohustatud assimileerumistst. Kas siin
aitaks palju kaasa juhtivate isikute ja ajakirjan-
duse selgitustöö on küsitav. Eestlane, pagulane, oma
kompleksidega on muutumas ülilitundlikuks ja umbusk-
likuks. Tavaliselt ühe eksituse või väärnähte puhul
tehakse üldiseid hinnanguid ja järeldusi ning iso-
leerutakse või otsitakse kaitset ja arusaamist vöö-
raste juurest. Oma-inimestele tavaliselt andestatak-
se vähe.

Amanda Laas

Isiklikke muljeid meie täienduskoolidest

Olles üks sadadest eesti õpetajatest, kes
pagulasteekonnal igas vähegi pikemas postusjaamas
on oma kohustusekt pidanud eesti noortele emakeele
ja kodumaatundmise õppimisel abiks olla, tahaksin
tõmmata paralleele kahel erimaal valitsevale kooli-
korrale. Pikemata on selge, et täienduskooli töö e-
dukus oleneb väga palju sellest, millisest ümbrusest
õpilased täienduskooli tulevad ja milline on varju-
paika andva maa kool. Sellest tingituna on ka täien-
duskoolid väga erinevad.

Alates aastast 1945 olen tegutsenud eesti
täienduskoolides. Esimesel aastal oli mul õnn olla
õpetaja täiesti koorapärases eesti koolis. Mul oli
kasutada ühes Rootsi linnas väga suure, kaunis ning
hästisisustatud koolimejas avar klassiruum. Tööta-
sin samadel kellaaegadel rootslastega. Seega oli
nende töö jälgimiseks suured võimalused. Kohaliku
koolide inspektori loal võisin igal ajal kõiki klas-

se hospiteerida, mida ma ka meelsasti tegin.

Eestist tulnud õpetajal on jahmatamapanev o-
lamus jälgida rootsi kooli vaheajaga. See rüseelemine,
tõuklemine, karjumine (ma ütleksin möirgamine) oli
mulle ja mu õpilastele uudiseks. Ka see, et õpetajad
ei sega vaheajal õpilaste tegevusse, oli meie endi-
ses koolis tundmatu. Jälgides õppetööd on ka kohe ilm-
ne, et erinevused on suured. Kohe paistab silma, et
õpilased Rootsis ei oska, kaasaarvatud ka vanemad
klassid, iseseisvalt õppida. Sellest tingituna jää-
takse ka kodused tööd kõrvale. Ei ole ka sugugi väi-
kene see mõju, mida avaldab õpilastesse see, et neil
on ainult üks õpetaja, sest kõik tema head ja halvad
omadused (paraku on neidki õpetajail) on alaliselt
tema kasvandikke kujundamas. Mis aga röömu valmis-
tab on õpilaste korralik riietus. Tulevad ju seal õ-
pilased kodudest, kus valitseb piinlik puhtus ja kõr-
ge kodukultuur. Pean otseselt tunnistama, et ma ei
ole kusagil mujal nii korralikult riietatud õpilasi
näinud.

Niisugustest koolidest ja erinevaist õhkkon-
nist saabus Rootsis täienduskooli õpilane, kellele
tuli harjutada koolidistsipliini, õpetada teda ise-
seisvalt õppetööd tegema ja järjekindla nõudmisega
kasvatada sisse tunne, et antud õppetöid ei või jat-
ta tegemata. Seda kõike oli vaja veel õppetöö kõrvale
neile kulge kasvatada.

Rootsis töötades olin sageli kibestunud ja
leidsin, et ma ei suuda küllalt tulemusrikkalt tööd
teha. See tunne ajas uusi õppeviise otsima ja tundes
seltskonda ning lastevanemaid täie tõsidusega kooli-
se suhtuvat, suutsin seal kuidagi sarvutada üles sea-
tud töö tulemuste minimumi. Oli ju sealgi üksikuid va-
nemaid, kellele emakeele õpetamine näis ükskõikne
olevat, kuid täienduskooli majandava Boråsi Eesti
Seltsi tegelaste aktiivsusel võideti vanemate passiv-
sus. Suure armastusega võeti osa kooli röömu- ja mure-
päevadest, kuigi kahjuks neid viimaseid kippus rohkem
olema. See tundmine, et suurem osa pagulaskonnast
täie tõsidusega ja heatahtlikult koolisse suhtus ja

vanemad oma lastelt kodus eesti keele õppimist näid-
sid, andis ka õpetajale energiat nii sageli ülejõu
käivaks tööks. Kuid kõigele vaatamata ei suutnud
ma leiutada seal tööviise, mis oleksid mind rahul-
danud, sest töötulemused ei olnud mitte seda, mida
lootsin saavutada.

Asudes Kanadasse ei ole mul olnud võimalu-
si isiklikult jälgida siinset õppetööd. Olen seda
püüdnud aru saada õpilaste juttude ja tööviiside
järgi ning jälgides õpilasi väljaspool kooli.

Esimene pealiskaudne mulje on siin veelgi
tumedam. Siinse algkooli tase näib õige algastmel
olevat - või on ta kaugele ajast ette jõudnud. Koo-
lis tehakse nii palju tööd, kui seda kasin õppetund
võimaldab. Nõrga distsipliini tõttu ei saa tulemus-
tega keegi kiidelda. Iseseisvalt ei suuda siinsed
õpilased tööd teha ja kodus ei tehta ka mitte mida-
gi. Vanematega ei ole kontakt eriti tugev. Klassi-
juhataja kutsub emad paar korda aastas enda poole
kohvilo ja seal siis püütakse sidet koduga luua,
kuid oma töökaaslastega kõneldes on selgunud mulle
nende arusaamine koolist. Vanemate arvates saavad
ju õpetajad selleks palka, et nad õppetöö eest hoo-
litseksid. Liialtigi oodatakse kiiresti aega, kus
laps saaks teenima hakata. Mõjuta ei ole ka sinne
klassist klassi üleviimise süsteem. Ei ole just
eriti oluline õpilaste teadmiste hulk, vaid see, kui
palju ta õppetööst on osa võtnud. Kui õpilane ei
ole eriti palju puudunud ja koolis olnud vähemalt,
kui ma ei oksi, 85% tööajast, siis ei tohigi õpe-
taja teda kursust kordama jätta.

Mis siin aga masendava mulje jätab, on siin-
ne õpilaste välimus. Ei ole ma ka kusagil enne
juhtunud nii räpaselt ja lohakalt riidatud lapsi
nägema. Seda on võõral raske ette kujutada, sest
sinne elustandard on ju üsna kõrge. Ainult püha-
päeviti kirikusse minnes näivad nad hästi riides
olevat ja vist siis on ka pestud.

Vabal ajal ei ole õpilastel erilisi huve.
Sport noorte hulgas ei ole siin levinenud. Harras-

tatakse indiaanlaste mängu. Ei ole haruldus näha indiaanlasteks riidetatud poistesalka, kes püüdnud tänavalt kinni mõne lapse ja sidunud viimase tropp suus puu külge kinni. Seejärel toimub "vangi" ümber ehtne indiaanlaste sõjamäng. Täiskasvanud ennast vahele ei sega. Olen isiklikult kord ühe nutva lapse puu küljest vabastanud. Vaba aeg istutakse kinodes, kus vaadatakse filme, milliseid meil Eestis oleks noorsoole keelatuiks peetud. Siin maal võib ühe piletiga vaadata mitu seanssi järjest ja seda ka noored kasutavad. Lugemiseks on siin saadaval väga odava hinnaga eest igasuguseid pildiseeriaid. Õpetajad on need kõlbmatuiks tunnistanud, kuid ega seepärast keegi neid lugemata ei jäta! Nii on õpetajate hääl jäänud hüdjaks hääleks kõrves. Hiljuti soovitas üks õpetaja, et antagu neid pildiseeriaid piiramatult noorte kätte ja pakutagu neid igal võimalikul juhusel, et siis nad tülgastuvad neist. Seni ei ole ka see meetod veel tagajärgi andnud ja noored jäävad isegi auto- teedel seisma ja pilte vaatama.

Ei ole siin maal komboks, et õpilane annaks vanemale inimesele võimaluse ees sisse astuda, avakukse või pakuka istet. Bussides okupeerivad just noored kõik istekonnad ja siis käratsetakse nii, kuis kellelgi Jumal kõri loonud. Tänavail peavad vanemad inimesed hoollega vaatama, et neid seal mitte pikari ei joosta, või rattaga otsa ei sõideta, sest siin maal sõidetakse jalgrattaga kõnniteedel.

Loodetavasti piisab neist näidetest, millisest ümbrusest ja millisest koolist saabuvad õpilased siin täienduskooli. Ma ei kadesta neid õpetajaid, kes peavad siin õppetööd tegema. Kui siis ei ole suudetud täienduskooli väliste töötingimuste eest hoolitseda, siis tehku mu ametikaaslased ise järeldused, milliste "hiilgavate" tulemustega siin töötatakse. Seni ei ole mul õnneks veel vaja olnud eriti palju täienduskoolis kaasa teha. Olen vaid mõne tunnikese andnud. Õnneks on siiski peale pikkade juttude ja mõnede inimeste vihale ajamise saadud asja vastu huvi äratada ja seltside juhatused võtavad juba sõna oma koos-

olekutel. Loodetavasti saadakse ka siin pikapeale midagi ära teha. Võtab kindlasti aega, enne kui suudaksin sellise kooliga harjuda, või ehk suudab kool minuga harjuda.

Nagu omas isiklikus elus tuli astuda üsna pikk samm - koolist vabrikusse - niisama pikk on see samm, mis tuli astuda Rootsis juba kujuvõtvast täienduskoolist siinsesse täienduskooli.

V.Leinveer

Eesti Õpetajate Keskühingu töömait

Rahvusvaheline Õpetajate Kongress Kopenhagens

Rahvusvaheline algkooliõpetajate föderatsioon, International Federation of Teachers Association, IFTA, pidas oma 21-se aastakongressi Taani Riigipäeva hoones, Christiansborgi lossis, Kopenhagens 26-31 juulini.

Kongressil olid esindatud 17 maa delegaadid, nimelt Belgia, Taani, Inglismaa, Eesti, Prantsusmaa, Holland, Indoneesia, Israel, Jugoslaavia, Luxemburg, Norra, Schveiz, Schotimaa, Rootsi, Türgi, Lääne-Saksa ning Ameerika Ühendriigid. Eesti esindajateks olid õpetajad U.Juuno, I.Juuno, A.Irval ja E.Saare.

Samaaegselt toimus veel rahvusvahelise kesk-kooliõpetajate föderatsiooni, FIPESO, kongress, millest Eesti esindajatena võtsid osa Dir.H.Jänes ja õpetaja W.Muld. Veel kolmanda rahvusvahelise õpetajate organisatsiooni, World Organization of the Teaching Profession, WOTP, aastakongress toimus samaaegselt Kopenhagens.

IFTA koosolekuid juhatas selle president, prantslanna Mile.Cavalier, ning FIPESO koosolekuid selle president rootslane haridusnõunik Kärre.

IFTA ja FIPESO kongresside avamine toimus ühisel istungil riigipäeva saalis Taani haridusmi-

nistri Flemming Hvidberg'i ja rea silmapaistvate Taani haridustegelaste ja koolitegelaste juuresolekul. Esimesena tervitasid mõlema kongressi delegaate Taani Õpetajate Ühingu esimees Niels Nielsen ning Taani Gümnaasiumiõpetajate Ühingu esimees lektor Hans W. Larsen. Mõlemad rõhutasid Taani õpetajate häädmeelt näha kongressi delegaate oma külalistena Kopenhaagenis. Selle järele kõnelesid Mlle. Cavalier ning haridusõunik Kärre. Viimane kõneleja rõhutas eriti neid küsimusi, mis on ühtviisi tähtsad nii algkooli kui ka keskkooli õpetajaskondadele. Ühisele avamiskoosolekule järgnes otsekohene IFTA esimene töökoosolek. Peale koosoleku avamist esitleti kõikide maade delegatsioonide. Peasekretär R. Michel Lausann'ist esitas põhikirja kohaselt IFTA tegevuse aruande möödunud aasta kohta. Sellest nähtus muuseas, et IFTA seisukoht rahvusvahelises koostöös on senisest enam konsolideerunud. Uuteks liikmesorganisatsioonideks on vastu võetud Jugoslaavia ja Israeli Õpetajate Ühingu. Liitunud organisatsioonide liikmete kogusumma on tõusnud 480.000-le. Aastaruanne võeti vastu ühel häälel ja tugeva aplausi saatel.

Delegatsioonide raportid

Järgmisel töökoosolekul esitasid iga maa esindajad lühikese aruande möödunud aasta aktuaalsetest sündmustest ja probleemidest õpetajaskonna ja kooli elust vastavates maades. Eesti Õpetajate Keskühingu nimel esines sõnavõtuga E. Saare. x)

Noorsoo vabaaja veetmise küsimus

IFTA keskbüroo poolt oli liikmesriikidele välja saadetud küsimusleht õpilaste vabaaja veetmisega seoses olevatest probleemidest. Saadud vastuste põhjal oli peasekretäri poolt koostatud kokkuvõtte, mille kohta elavalt sõna võeti. Üheks kesksaks küsimuseks kõikides maades oli n.n. "kollase kirjanduse" ja "kollase ajakirjanduse" kahjustav mõju noorsoo kasvatamisel. Prantslaste poolt juhiti tähelepanu noorsooajakirja

x) Täielik kõne tekst on ära toodud ingliskeelses kokkuvõttes.

"France Yeux" (tiraaž 120.000 ex) peale, milline on üles võtnud aktiivse võitluse hea noorsookirjanduse levitamise eest. Nimetatud ajakirja väljaandjaks on Prantsuse õpetajate ühing.

Sõnavõttude tulemuseks oli pikem resolutsioon, milles tugõvasti alla kriipsutati noorte otsustamiskohast vabaaja tegevust, osavõttu rahvusvahelistest noortelaagritest ning igakõlgselt toetust nendele organisatsioonidele ja ettevõtetele, kes oma ülesandeks on võtnud kõrgeväärtusliku noorsookirjanduse väljaandmise ja levitamise.

Õpperaamatute ühtlustamine

Seoses inimõiguste deklaratsiooni sisseviimisega koolide õppekavadesse, esitati põhjalik raport, mis muuhulgas oli edasisaadetud ka UNESCO-le. Järgnevates sõnavõttudes rõhutati koostöö vajadust üsikutega maade vahel õpperaamatute sisu kooskõlastamiseks. Eriti rõhutati vastastikuse õpperaamatute sisu võrdlemise ja ühtlustamise vajadust Nõukogude Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel. Ameerika delegaat Mr. Kuenzli juhtis kongressi tähelepanu asjale, et on sama vajalik võrrelda ja ühtlustada õpperaamatute sisu Nõukogude Liidu ja Prantsusmaa, Nõukogude Liidu ja Saksamaa jne. vahel.

Prantsuse delegaadi (Ühtlasi IFTA president) Dumas ettepanekul otsustas kongress, et tuleb pöörduda võimalikult kõikide maade poole vastastikuse õpperaamatute sisu kooskõlastamise ettepanekuga. Inimõiguste deklaratsiooni osas otsustati küsimus täiendavaks andmete hankimiseks liikmesmaadelt ning nendest järgneva kokkuvõtte tegemiseks preskretäri hoolde anda, kes selle uuesti järgmise aasta kongressil ette kannab.

Õpetajate kutsealaline ajakirjandus

IFTA ja FIPESO ühisel töökoosolekul arutati õpetajate kutsealalise ajakirjanduse küsimust. Liikmesmaade poolt oli esitatud rikkalik materjal aruannete, prooviuumbrite jne. näol. Vastuvõetud resolutsioonis rõhutati vajadust rohkem ruumi an-

da õpetajate rahvusvaheliste organisatsioonide tegevuse kirjeldamiseks, soovitatavate pedagoogiliste raamatute retsensioonide ning teiste üldiste pedagoogiliste ja kasvatuslike küsimuste äratoomiseks. Uhtlasi otsustati pöörduda UNESCO poole toetuse saamiseks trükipaberi hankimisel õpetajate ajakirjade jaoks, mille saamine muidu on raskendatud mõningates maades.

Lõpukoosolekul kinnitati IFTA majanduslik aruanne. Peasekretäriks valiti R.Michel, Lausanne ja lackuriks G.Willemin, Genf. Juhatusse, kuhu permanentelt kuuluvad Inglismaa, Prantsusmaa ja Saksamaa, valiti käesolevaks aastaks veel Norra, Belgia, Jugoslaavia ja Austraalia.

Vastavalt Saksa delegatsiooni ettepanekule otsustati järgmine IFTA kongress pidada Saksamaal - võimaluse korral Berliinis - Lääne sektoris.

Uue üleilmse konföderatsiooni asutamine

Põhimõtteline otsus üleilmse õpetajate konföderatsiooni asutamiseks võeti vastu juba 1950 a. kongressil Amsterdamis. Nagu asutatava organisatsiooni nimi: World Confederation of Organizations of the Teaching Profession - WCOTP näitab, on tegemist kolme rahvusvahelise föderatsiooni IFTA, FIPESO ja WOTP konföderatsioonidega. Viimane nendest WOTP - World Organization of the Teaching Profession - asutati a.1946 Ameerikas kui IFTA ja FIPESO, kuhu kuuluvad peamiselt Euroopa riigid, ei olnud veel sõjahälvadest toibunud ning oma tegevust reorganiseerinud. Ettevalmistustööd konföderatsiooni rajamiseks olid kestnud mitmed aastad.

Ülalmainitud organisatsioonide samaaegselt toimunud kongresside vältel suudeti lõpuks kokkuleppele jõuda küsimustes, mis varem olid jäänud lahendamata, muuhulgas konföderatsiooni juhatuse koosseis geograafilistel alustel ning valimishäälte jaotus üksikute maade õpetajate organisatsioonide vahel.

Konföderatsiooni presidendiks valiti Inglise õpetajate ühingu peasekretär R.Gould ning asepresidendiks Rootsi haridusnõunik K.Kärre. R.Gould on olnud pikemat aega üks aktiivsematest IFTA juhatuse

liikmetest ning haridusnõunik K.Kärre kauaaegne FIPE-SO president.

Peale presidendi ja asepresidendi koosneb konföderatsiooni juhatuse veel 7. liikmetest, kelledest 2 valitakse Vaikse ookeani regioonist, 2 Ameerika regioonist, 2 Euroopa-Oriendi regioonist ning 1 India-Aafrika regioonist.

Kolme föderatsiooni liikmeteks võivad olla oma maa valitsusest sõltumatud õpetajate ühingud. Eesti Õpetajate Keskühing kuulub täisõigusliku liikmena IFTA-sse ning on oma delegaatide kaudu üleilmse õpetajate konföderatsiooni presidendile ja juhatuse valimisest osa võtnud. Vastavalt mandaatkomisjoni otsusele omab Eesti Õpetajate ühing nimetatud valimistel 3 häält.

Pidulik ja ajalooline Üleilmse Õpetajate Konföderatsiooni asutamiskoosolek peeti 1. augustil Kopenhaageni Ülikooli aulas. Koosoleku avas Taani haridusminister, kes rõhutas, et uus organisatsiooni peamiseks ülesandeks on kaasa aidata rahu, vabaduse ja humanitaarsete rajamisel maailma rahvaste vahel. Lõppedega esinesid veel UNESCO haridusosakonna direktor Dr. Elwin, WCOTP president Gould, haridusnõunik Kärre, IFTA president Mlle Cavalier ning WOTP president Dr. Russel, kes kõik avaldasid häädmeelt, et asutamise raskustest on üle saadud ning avaldasid lootust, et uus organisatsioon on suuteline edasi kandma ideaale ja teooriaid praktilisse ellu. Loodud konföderatsioon ei ole mitte ainult üksikute õpetajateühingute kogu, vaid kõikide aktiivsete pedagoogide üleilmne organisatsioon.

E.Saare

Ülevaade Fipeso-kongressist suvel 1952

26.-31.juulini toimus Kopenhaagenis rahvusvaheline keskkooliõpetajate keskliidu kongress, millest Eesti esindajatena osa võtsid H.Jänes ja V.Muld. Kongress toimus Kristianborgi lossis - seega Taani riigipäeva ruumides. Kongressi kinniste koosolekute kavas oli peamiselt organitoorseid küsimusi, millistest pikemaid vaidlusi tekitasid küsimused seoses loodava õpetajate maailmaliidu põhikirja ja konstitueruva koosolekuga. Kongressil võeti vastu uuteks liikmeteks Jugoslaavia, Türgi ja Malta õpetajate ühingu. Uueks Fipeso presidendiks valiti inglise naisdirektor Adams, samuti said järjekorras Belgia, Norra ja Lääne-Saksa omale juhatusliikme koha. Keskkooliõpetajate kongressi üldkavas oli kaks küsimust: vahetõlge alg- ja keskhariduse vahel ja koos algkooliõpetajate kongressiga õpetajate lehtede küsimus, haarates nii pedagoogilisi, kutsealalisi kui ka büleetaani taolisi perioodilisi väljaandeid.

Küsimus alg- ja keskastme hariduse vahetõlge üle oli juba arutusel eelmise aasta kongressil Hyères, Prantsusmaal. Vastuvõetud resolutsioonis rõhutati iga lapse õigust alghariduse saamiseks ja peale selle hariduse jätkamiseks vastavalt tema huvidele ja vaimsetele eeldustele. Ka keskastme kool andku laiemat üldharidust, et noor tunneks seost selle ühiskondliku vormiga, kuhu ta kuulub ja kogu maailma teravikuna.

Õpetajate lehtede osas haaras vaidlus peamiselt ajakirjade rahvusvahelist tähtsust. Resolutsioon rõhutab õpetajate publikatsioonide suurt mõju mitte ainult laste kasvatuse ja õpetajate kutsehariduse küsimustes, vaid ka rahvaste vahelises üksteisemõistmises nii kultuuri kui ka poliitiliste suhete osas. Õpetajate lehed sisaldagu ülevaateid rahvusvahelistest küsimustest, kongressidest ja organisatsioonidest, seda eriti kultuurilisel alal. Side üksikute maade õpetajate liitude vahel tihenegu ja õpetajate lehed

aidaku kaasa õpetajate ja õpilaste otsesel vahendamisel e. maade vahel kui ka publikatsioonide, õpikute ja raamatute vahendamisel maade ja sama maa õpetajate liitude vahel.

Samal ajal toimuvast WOTP-i kongressist võttis [vratlejana] osa V. Muld. Wotp - õpetajate maailmaliit 1946 a. asutatuna haarab õpetajaid väljaspool Euroopat, peamiselt Ameerikas. Selle kongressi kavatsus oli inimõiguste deklaratsiooni õpetamise küsimus ja õpetajate majandusliku olukorra parandamine. Õpetajate palgaculud on enamuses maades, eriti väljaspool Euroopat, vägr viletsad - sada isegi USAs.

Kolm suurt õpetajate keskorganisatsiooni võtsid osa keskliidu asutamisest 1. aug. 1952 a., sealjuures jäävad keskkooliõpetajate liit (Fiposo) ja algkooliõpetajate liit (Ifta) iseseisvate organisatsioonidena püsima, kuna Wotp - õpetajate maailmaliit saab. Uus õpetajate organisatsioonide maailmaliit (Wotop) - The World Confederation of Organizations of the Teaching Profession - haarab esialgu kaks ja veerand miljonit õpetajat 5-st maailmaosast ja 35 erimaast. Sellesse liitu ei kuulu kommunistlike õpetajate liit (Fiso), kuhu peamiselt kuuluvad õpetajad raudeesriide tagant. Wotop-i esimeseks presidendiks valiti inglane Gould ja abipresidendiks rootslane Kärrre, kes oli seni Fiposo presidendiks. Peasekretärideks on: šoti naisõpetaja Lawson, šveitslane Michel ja ameeriklane Garr.

V. Muld

Skandinaavia kodundusõpetajate Kongress

Tänavu suvel toimus Skandinaavia kodundusõpetajate 7-mes Kongress Oslos 30. juunist kuni 3. juulini. Esimene kodundusõpetajate kongress korraldati Taanis a. 1909. Vahepealsed kongressid on toimunud järjekordselt kõikides Skandinaavia riikides, väljaarvatud Island. Kongresse on korraldatud 4-5 a. järele, kuid maailmasõdade perioodil ja nendele järgnevatel aastatel kongresse pole toimunud. Ka on Skandinaavia riikide kongressid korraldatud nii, et nad rahvusvaheliste kongressidega ühele aastale ei langeks.

Oslo kongressi korraldajaks oli Peakomitee, kuhu kuulusid esindajad Haridus-, Kiriku- ja Põllutöministeeriumitest, kõrgematest kodumajanduskoolidest, Kodu uurimisinstituudist ja kutsealalistest organisatsioonidest. Kongress toimus Oslo ülikooli aulajas ja avamine oli pidulik. Peale muusikalise osa järgnesid tervitused Norra Valitsuselt, Haridus- ja Põllutöministeeriumitelt ning Oslo ülikoolilt.

Kongressil oli esindajaid kõigist 5-st Skandinaavia riigist: Soomest, Rootsist, Taanist, Islandist ja Norralt, kokku umbes 600 esindajat. Olgu mainitud, et kongressist võtsid osa ka 2 kodundusõpetajat väljaspool Skandinaavia riike, üks P-Ameerika ühendriikidest, kes terve aasta oli viibinud õppe ja tutvumisotstarbel Norra kodumajanduskoolides, ja teine - nende ridade kirjutaja. Kuna Eesti ei ole kuulunud Skandinaavia riikide blokki, siis vormiliselt olin Rootsi õpetajate nimestikus, kuna töötan Rootsi kutsekoolis. Erikuuse kongressist osavõtuks Eesti esindajana sain Norra kutsekaaslaselt. Viimane asjaolu põhjustas sügavat rõõmu - oli avanenud võimalus selgitada Eestile ülekohtuselt määratud saatust ja vastu võtta meie kannatavale rahvale südamlikul ja väarikal viisil avaldatud tähelepanu.

Kongressi töökava oli hea ja sisukas, andes ülevaate Skandinaavia riikide kodendusliku hariduse arenemisest ja tasemest. Alljärgnevalt lubatagu mul avaldada mõnda tähelepanekutest ja muljetest, mida

omandasin kongressil ettekantud referaatide, tegevusaruannete, diskussioonide ja õppenäituste kaudu, ning hilisemal 2 nädalisel ringreisil põhjariikide kutsekaaslastega. Üldiseks nähteks Skandinaavia riikides on suur kuvi kodumajandusliikude õppeainete vastu. Kutsekoolid ei suuda mahutada kõiki igal aastal registreeritud õpilasi ja suur osa nendest on määratud järke ootama 1-2 aastat. Põhjus seisab praktiliste õppeainete käsitlemiseks vajalikkude õpperuumide suhtelises vähesuses. Selgituseks olgu nimetatud, et praktiliste õppeainete edukaks käsitlemiseks ja soovitatavate õppejulemuste saavutamiseks on ette nähtud 12 õpilast klassis. Selliste väikesete õpilasarühmade koostamine nõuab tohutul hulgal õppekõrke, kodukorrashoiuks vajalikke õpperuume jne. Kodundusõpetus, kaasa arvatud tegelik toiduvalmistamisõpetus, on viidud ka mitmetüübilistesse üldharidusliikudesse koolidesse, muuseas vabatahtliku õppeainena ka algkooli lõpuklassidesse kõikides Skandinaavia riikides. Kuna iga kodanik vastavalt seadusele, peab lõpetama algkooli, siis kodundusõpetus algkooli õppeainena osutub oluliseks teguriks kodunduse arendamisel suures ühiskonnas.

Paljude aastakümnete vältel tegutsenud kodumajanduskoolid ja tehtud selgitustöö kodundusõpetuse osatähtsusena ühe rahva ökonoomse, sotsiaalse ja kultuuri tasapinna arendamisel on viinud kodundusala eriteadlased koostööle paljude teiste ühiskonda üles ehitavate jõududega. Kodu-uurimisinstituudid om tihedas koostöös Tervishoiu instituutidega, Tehnika ülikoolidaga, mitmesuguste suurtehaste laboratooriumitega jne. Sõjahävingust puutumata riikides on viimasel aastakümnel ehitatud väga moodsaid koolimaju. Õppejõude käib erialaliselt täiendamas välisriikides. Käesoleval aastal viibisid 9 norra kodundusõpetajat P.-Ameerika ühendriikides ja sama kodundusliku täiendusstuudiumi on omandanud ka terve rida Rootsi ja teiste maade kodundusõpetajaid ja kodumajandusharidust juhtivaid jõude. Oma-omad välismaine kutsealaline täiendus kohandatakse

vastavalt oma rahva majanduslikule kandejõule, omapärale ja vajadustele.

Kodundusõpetajate kutsealaline täiendus toimub ka Aarhushi ülikooli juures, Taanis. Erikursus, n.n. Teaduslik kodumajandus kestab 6 kuud, õpetus on korraldatud loengute ja uurimistööde alusel. Kursusest on võimalik osa võtta maksuvabalt kõikidel Skandinaavia kodundusõpetajatel.

Meie hõimurahva, soomlaste aruanne mag. Martta Mertimo ettekandel võeti kongressi poolt vastu eriti tunnustavalt. Norra kodundusõpetajate häälekandja kirjutab esimeses numbris pärast kongresse: Soomel on palju hästikorrastatud kutsekoole, mitmed kodumajandusseminarid ja Soome on esimene riik Euroopa mandril, kus kõrgema astme kodumajandushariduse omandamine on võimalik ülikoolis. Ülikooli lõpetajad omandavad kodumajanduse kandidaadi teadusliku kraadi ja on ette nähtud esijoones õppejõududeks kodumajanduse seminarides.

Tunnustusega tuleb märkida norralaste tõhusaid saavutusi pingelises töös ja püüdlustes, hoolimata hiljuti möödunud sõjastatust. Sõjaväe kasutuses oli ka palju kodumajanduskooli ja sõja lõppedes oli 38% koolidest nii lõhutud, et nende korrastamine polnud tasuv. Nii töötab üks osa koolidest hoone-tes, mis on ehitatud 200-250 aastat tagasi, kuid sisearhitektuuriliselt on need ajakohastatud ja õppetöö edukuse mõttes on tehtud võimaluste kohaselt maksimaalne. Stabekki kõrgemas kodumajanduskoolis on Ameerika eeskujule rajatud keemia ja füüsika laboratooriumid, kus tulevased kodundusõpetajad tegelevad uurimistöödega ja see kool tegutseb käsikäes Norra Kodu-uurimisinstituudiga.

Mis puutub Rootsisse, kongressil ette kantud huvitavate ja ulatuslike tulevikuperspektiividega referaatidesse, tegevmsaruannetes, siis käesolevas artiklis pole võimalik selle juures pikemaalt peatuda. Mõnerealine kokkuvõte selle sõjastpuutumata ja kõrge elustandardiga rahva kodumajanduse korraldusest ja tasemest ei suudaks anda vajalik-

ku selgust selles küsimuses.

Kongressiga ühenduses oli korraldatud 2 kutsealalist-pedagoogilist näitust, kodumajanduskoolide külastamisi ja õppefilmide demonstreerimisi. Suurejoonelised vastuvõttud olid korraldatud Haridus-Põllutööstusministeeriumite poolt ja Oslo linnavalitsuse poolt, viimane Oslo rackojas.

Lõpuks lubatagu mulle väike, isiklik mõtteavaldus. Teadaolevail andmeil on meil üksikuid kodundusõpetajaid sstatuse tormituultest paisatud mitmesse maailmakaarde. Meie töö ja sihid kodumaa lütkestati. Meile on jäänud vaid lootus, et kunagi tulevikus jatkame oma kutsealalist tegevust jälle kodumaa pinnal. Seniks aga püüame kasutada kõiki olemasolevaid, ka väiksemaidki võimalusi erialaliseks täienduseks. Hoiame alal kutsealalist huvi endas ja püüame kasvatada huvi meie kutseala vastu eesti noortes, sest varem ei ole eesti kodu tules ülesehitada kultuurse kodu tasemele siis, kui meie rahvale saabub selleks aeg.

Ellen Roosme

Eesti Õpetajate organisatsioonide tegevusest
Eesti Õpetajate Keskühing.

Nõukogu ja uue juhatuse otsuseid.

Eesti Õpetajate Keskühingu Nõukogu koosolek toimus Eesti Komitee ruumes 19.okt.1952. Koololekust võtsid osa Nõukogu liikmed: Juta Juuno, Uno Juuno, H.Kirikmäe, V.Muld, L.Mälk, O.Olesk, H.Rajamaa, Ellen Roosme, E.Saare, M.Susi ja Salme Zastrov. Inglismaa-Eesti Ühingu Õpetajate Sektsioon oli saatnud koosolekule arutamiseks kirjalikud ettepanekud.

Nõukogu kinnitas Juhatuselt esitatud tegevuse ülevaate, kassa aruande ja majandusliku ülevaate "Bülletään" nr.1 kohta. kõik aruanded ja eelarved on saadetud liikmesorganisatsioonidele.

Edasi otsustati muuta põhikirja paragrahvid nr.nr. 9, 10 ja 13. Need võeti vastu järgneval kujul:

nr.9. Nõukogu koosneb Eesti Õpetajate Keskühingusse kuuluvate õpetajate organisatsioonide esindajatest, igast organisatsioonist viis. Nõukogu liikmel, kellel ei ole võimalik osa võtta nõukogu koosolekust, on võimalus esitada oma ettepanekuid arutamiseks ja otsustamiseks kirjalikult.

nr.10 Nõukogusse valitud esindajate volitused kestavad kaks aastat, kui vastava maa organisatsioon ei ole volitustega oma esindajate suhtes teisiti määranud.

nr.13 Nõukogu koosoleku päevakord ühes juhatuse ja Nõukogu liikmete ettepanekutega, kassa aruande, eelarve ja tegevuskavaga peab olema käes kõigil Nõukogu liikmel hiljemalt üks kuu enne koosolekut.

Liikmemaksu määraks otsustati - 1 kroon igalt liitunud organisatsiooni liikmelt.

Valiti kaheksaliikmeline juhatus koosseisus: H.Rajamaa, V.Muld, T.Künnapas, O.Olesk, E.Roosme, E.Saare, U.Juuno, H.Kirikmäe. Revisjoni komisjon valiti koosseisuga: E.Kiiman, L.Mälk, M.Susi. Juhatus oma koosolekul 29/10 jaotas ametid järgnevalt: esimees H.Rajamaa, abiesimehed T.Künnapas ja E.Saare,

Sekretärid O.Olesk ja V.Muld, laekur U.Juuno, ametita liikmed E.Roosme, H.Kirikmäe.

Tegevuskava järgmiseks tegevusaastaks võeti vastu järgmisel kujul:

1. Rahvusliku kasvatuselise ühtlustamise ja süvendamise alal kaasaaitamiseks moodustada maadevaheline toimikond (eesmärgiks ka laste ja noorsookirjanduse küsimused).

2. Noorte ülemaailmse kirjanditevõistluse korraldamine.

3. Korraldada kodumaal tundmise võistlus, mille kava paluda väljelt töötada Inglismaa eesti õpetajate koondisel. Rootsi-poolseks esindajaks valiti pr.S. Zastrov.

4. Keskkõige häälekandja "Bülletääni" väljaandmise jätkamine.

5. Ettepanekute hankimine õpperaamatute ja õppekavade kohta liikmesorganisatsioonidelt ja üksikliikmeilt.

6. Organisatsiooni laiendamine.

7. Rahvusvaheliste sidemete säilitamine ja uute loomine a) IPTA kongress 1953, b) Põhjemaade koolikongress Oslos, c) Kodumajandusõpetajate kongress Soomes.

8. Uue põhikirja kohane tegevus.

Nõukogu koosolekul valitud uue juhatuselises koosolekul arutati kõige ulatuslikumalt noorsookirjanduse alal valitsevat tühikut. Seni ilmunud noorsooteosed on määratud peamiselt algkooli vanemale ja keskkooli nooremale astmele. Altkooli nooremale eale (6-10 eluaastani) ei ole peaaegu midagi pakkuda. Lybaduste kohaselt hakkab Eesti Kirjanike Kooperatiiv välja andma noorsooraamatuid. Küsimus tuleks läbi kaaluda kogu ulatuses ühes vastavate kavade väljatöötamisega ja teoste valikuga ja võimaluste piiirides see viia ühenduse ettevalmistustega Vaba Eesti noorte tarvis teoste ja õpikute trükkimiseks.

Ka on suur puudus sobivaist näidendeist ettekandmiseks noorte pidudel ja muil kokkutule-

kuil (näit. tähtpäevade puhul). Kõigi nimetatud küsimuste läbitöötamiseks ja kirjastamisvõimaluste selgitamiseks otsustati paluda koolialalisi asutusi ja õpetajate koondist USA-s moodustada selleks vastav komisjon, kuhu teiste maade õpetajate koondised delegeerivad 2-3 kirjavahetajat liiget. Rootsi-poolseiks kirjavahetajaiks liikmeiks valiti dir.H.Hänes ja juh.U. Juuno.

Uhenduses tegevuskava arutamisega ja selle ellurakendamisevõimaluste selgitamisega konstateerib Eesti õpetajate Keskühingu juhatus, et teha on määratu palju. Kõige esmajärgulisema tähtsusega on omavaheline koondumine. Sümbolise liikmemaksuga - 1 kroon aastas Eesti õpetajate Keskühingule ei suudeta otseselt kuigi palju ära teha, kuid meie laialipillatud pere koondumisest tekib jõud, mida ei saa otseselt ümber arvestada kroonidesse ega dollareisse, kuid mille abil saame kõnelda oma õnnetuses vaevleva rahva ja tema noorte asemel Vaba Maaailma õpetajaskonnaga ja tema organitega. Selle tööga oleme juba alustanud, nagu nähtub käesolevas numbris esitatud aruandeist. Seda tööd tuleb jätkata.

Eesti õpetajate organisatsioonid ei ole mõeldud eri maadel seni tehtud ja edasi tehtava töö noorte rahvusliku kasvatuse alal ülevõtmiseks või sellesse segamiseks. Need on ikkagi puht õpetajate organisatsioonid. Meie eesmärgiks on kaasa aidata sellel alal tehtavale tööle ja õhutada, et kõik õpetajad sellesse töösse võimalust mööda rakenduksid.

Eesti Gümnaasiumiõpetajate Ühing

Eesti Gümnaasiumiõpetajate Ühing Rootsis pidas 8.novembril 1952 aasta-peakoosolekut. Koosoleku juhatajaks valiti dir.H.Jänes ja protokollijaks V. Muld. Ühingu esimees H.Jänes esitas tegevusaruande, kus ta tõstis esile asjaolu, et neljanda tegevusaasta jooksul on ühingu liikmete arv kasvanud. Ühingu tegevuse pearõhk on asetatud välistegevusele - pidades tihedat kontakti ülemaailmse keskkooliõpetajate

maailmaliiduga ja rootsi keskkooliõpetajate liiduga. Maailmaliidu kongressist Kopenhaagenis võtsid osa ühingu esindajatena H.Jänes ja V.Muld. Selleks otsustamiseks saadi Eesti Rahvusfondist toetust ükssada krooni. Rootsi keskkooliõpetajate liidu kongressist Upsalas võttis osa V.Muld. Teiseks tähtsamaks tegevusülesandeks on olnud kaasaaitamine eesti keskkoolide ja gümnaasiumide tegevusele samuti võimaluste leidmine gümnaasiumiõpetajatele töötamiseks omal erialal. Selles osas vajab allakriipsutamist asjaolu, et Rootsi Haridusministeerium tunnustab eesti eksami ja Eestis saadud kutsetunnistust, kuidugi igal erijuhul eraldi vastava palve järele. Tööle asumisel tuleb esitada koos tunnistusega ka tõend rootsi keele oskuse kohta. Seni tuli töö saamiseks pöörduda kooli ülemvalitsuse poole, kuid uuest aastast peale otse kohaliku lääni töömetsisse. 1952 aasta kevadpoolastal algas tegevust Stokholmi Eesti Gümnaasiumi juures ka üheaastane gümnaasiumikursus Eestis leidunud kolledži eeskujul neile eesti noortele, kes mitmesugustel põhjustel seni pole saanud gümnaasiumi lõpetada. Samal ajal on juhatus püüdnud leida võimalusi keelte kursuste korraldamiseks.

Ulevaate Eesti Õpetajate Keskühingu tegevusest esitas V.Muld. Ühingu laekur, T.Künnapas esitas kulude ja tulude aruande tasakaalus 84 krooniga. Ühingu liikmemaksuks on seni olnud üks kroon aastas, otsustati jääda senise liikmemaksu juurde. Peale selle on igal liikmel üks kroonine liikmemaks aastas Õpetajate Keskühingu arvel.

Tegevuskava osas otsustati jätkata senist tegevust nii välis- kui sisesektoris.

Valimiste osas valiti senine juhatus tagasi koosseisus: H.Jänes, W.Grossthal, T.Künnapas, S.Zastrov ja V.Muld. Revisjonikomisjoni valiti õpetajad Eller, Kömmus ja Vainu.

Eesti Kutsekooliõpetajate Ühing

Eesti Kutsekooliõpetajate Ühing pidas oma aastakoosolekut 19.okt.1952 Eesti Komitee ruumes. Koosolekut juhatas E.Saare ja protokollis A.Jasmin.

Eesti Kutsekooliõpetajate juhatusse valiti:

1. Ellen Roosme - Kodumajanduskoolide alalt,
2. Juta Juuno, - Kodumajanduskoolide alalt,
3. Eha Tarmet - Naiskutsekoolide alalt,
4. Erik Saare - Tööstuskeskkoolide alalt,
5. Joosep Nõu - Põllumajanduskoolide alalt.

Revisjoni komisjoni valiti Hilja Taska ja H.Marand. Liikmemaksuks määrati kr.2:- aastas.

Vabasse maailma on pääsenud suhteliselt vähe meie endisi kutsehariduse tegelasi ja juhatus valides pidas peakoosolek silmas, et oleks esindatud meie kutsehariduse kõikide koolitüüpide õpetajad võimaluse piires. Koolitüüpide järgi oleks meie kutsehariduse jaotus järgmine:

1. Kodumajanduskoolid
2. Naiskutsekoolid
3. Tööstusõpilastekoolid
4. Tööstuskeskkoolid
5. Merekool
6. Põllumajanduskoolid
7. Kunsttööstuskoolid

Peakoosolek leidis üksmeelselt, et väga vajalik on kontakti loomine iga kutsekooli tüübi endiste ja praeguste õpetajatega, mis suuresti aitaks kergendada ühingu põhikirjas püstitatud eesmärgi, nimelt:

Koondada kõiki Eesti kutsekooliõpetajaid kes on omandanud kutsekooliõpetaja kutse Eestis või välismaal ja

kaasa aidata Eesti kutsekooliõpetajatele vastavate teenistusvõimaluste leidmisele. Mag.H.Rajamaa toonitas eriti seda, et iga kutsealaline algatus oleks seotud meie organisatsiooniga.

Selgitada Eesti noortele ja lastavanematele kutsehariduse suurt tähtsust ja kutsehariduse võimalusi et senisest suuremal arvul Eesti noori astuks kutse-

kooliõpetajaid ettevalmistavasse õppeasutussisse.

Iga eriala õpetaja kohuseks oleks süvenemine selle maa kutsehariduse korraldustesse, kus ta viibib, õppida tundma kutsekoolide õppekavu, töö- ja õppevahendeid.

Praktilised kogemused Rootsis on näidanud, et üksikisikuna on raske sisse tungida õpetajana, tundide hospiteerijana, assistendina jne. vastava ala kutseasutustesse. Siin saab suureks abiks olla Eesti Kutsekooliõpetajate Ühing, kui meie Kutseorganisatsioon.

Peakoosoleku arutelu otsus oli, et Eesti Kutsekooliõpetajate Ühingul tuleb mõelda Eesti taastamisele oma osas. Teadaolevail andmeil on tehnilisel, kunsti, põllunduse ja merenduse alal küllaldast järelkasvu. Vaeslapse osas on naiskutsekoolid. Suurt tähelepanu tuleks kontsentreerida kodumajandus ja tekstiilalale, kus puudub peaaegu täielikult pedagoogiline juurdekasv. Peamiseks põhjuseks on see, et nendel aladel nõutakse peaaegu palgata üheaastast praktikat ja et need koolid on õppides kalleimad õppeasutused ning nõuavad noorelt 3-4 aastat pingelist ja pidevat tööd.

Eesti Kutsekooliõpetajate Ühing otsustas asuda senisest energilisemale tegevusele ja liikmeskonna koondamisele. Korraldamisele tulevad referaantöhtud, kus ühingu liikmed refereerivad akuutsetest küsimustest kutseõpetamise alal.

EKÜ seisab ees suur töö vastavate erialaliste õpikute ja käsiraamatute küsimuste selgitamisel, et tallutada parimat tulevikku jaoks oma rahvuse teenimisel.

Varia

Saateid kodumaale.

Oktoobrikuu lõpul k.a. pidas H.Rajamaa Müncheneri saatja kaudu lühiettekande õpetajaile kodumaal. S.a. novembrikuu lõpul esinesid sama saatja kaudu õpetajate organisatsioonide esimehed.

Esitame alljärgnevas kõik nimetatud ettekan ded täielikul kujul.

Kallid ametikaaslased kodumaal!

Kaheksa aastat on osa eesti õpetajaid veet nud oma pagulaspõlve väljaspool kodumaad. Aeg on küll pikk, kuid me pole siiski unustanud oma ametikaaslasi kodumaal. Oleme oma mõtetega teie juures. Raske sur ve ja tagakiusamine, mille all teie igapäev elate ja töötate, see seisab kadumatult meie silmade ees.

Aga meiegi pole elanud need aastad käed rüpes. Eesti õpetajad välismaal on jõudu ja võimalust mööda aidanud kaasa eesti noortele rahvusliku kasvatus e and misel või selleks vastavate võimaluste soetamisel. Eesti õpetajad on küll koos oma rahvaga paisatud laia li mööda maailma, kuid teades, et ühenduses on jõudu, mida üksikult ei ole, on nad juba aastaid tagasi ha kanud koonduma oma õpetajate-koondistesse. Esimesed eesti õpetajate-koondised tekkisid Rootsis, kus õpe tajad koondusid Eesti Komitee Õpetajate Sektsiooni, ja Saksamaal, kus tekkis terve rida õpetajate ühin guid ja need omakorda liitudes moodustasid Ulesaksa maalise Eesti Õpetajate Keskliidu.

Nüüd on olude muutudes tekkinud õpetajate-koon diisi ka teistes maades ja teistsugustel alustel. Nii on Rootsis tekkinud kõigepealt Eesti Gümnaasiumiõpe tajate Ühing, hiljem Algekooli ja Kutsekoolide Õpet a jate Ühing. Inglismaal elavad eesti õpetajad on koon unnud ühte õpetajate koondisse prl.S.Pruudeni juha tusel. Tekkimas on eesti õpetajate koondised Ameerika Ühendriikides ja Kanadas.

Need tekkinud õpetajate organisatsioonid on omakorda liitunud Eesti Õpetajate Keskuhingusse, mis

asutati juunis 1951. Eesti Õpetajate Keskühingu eesmärgiks on muuseas:

a. Kaasa aidata eesti rahvusliku kasvatuse ja emakeelse õpetuse teostamisel eesti noortele eelkoolieast kuni täisikka jõudmiseni,

b. Kaasa aidata emakeelsete õpikute ja emakeelse noorsookirjavara soetamisele ja levitamisele koolides ja kodudes,

c. Tutvustada välismaailmale eesti iseseisvusaegse kooli ja haridustöö taset ja saavutusi,

d. Liituda teiste rahvusvaheliste õpetajate keskoorganisatsioonidega.

Viimane punkt on juba teostunud: Eesti Õpetajate Keskühing võeti Rahvusvahelise Õpetajate Keskoorganisatsiooni täisõiguslikuks liikmeks vastu juulis suvel 1951. See on sama organisatsioon, kuhu kuulus iseseisvusaegne Eesti Õpetajate Liit. See on nüüd taastatud sidemed, mis katkesid punaste vägivaldavalitsuse tulekuga juunis 1940. Käesoleval suvel oli Kopenhaagenis rahvusvahelise õpetajate keskliidu kongress, millest Eesti Õpetajate Keskühing võttis esmakordselt osa täisõigusliku liikmena 2 esindaja kaudu.

Omavahelise sideme pidamiseks ja väljaannete vahetusse astumiseks teiste maade õpetajate organisatsioonidega ilmub Eesti Õpetajate Keskühingul oma häälekandja "Bülletään" nime all. Selle esimene number ilmus läinud kevadel ja sartesõnas öeldakse, et "meil pole põhjust hetkekski kahelda oma kodumaa vabanemises võrast vägivallast" ja et "me seisame edasi eesti rahva teenistuses, valmis täitma oma kohust eesti noorsoo vastu". Varsti ilmub "Bülletään" nr.2.

Lõpetades käesolevat saadet eesti õpetajaile kodumaal, annan ühtlasi edasi vabas maailmas viibivate eesti õpetajate südamlilkud tervitused ametikaaslastele kodumaal ja soovin teile raugematut jõudu vastupidamiseks, kuni kodumaa vabaneb võrast vägivallast.

Herman Rajamaa
Eesti Õpetajate Keskühingu esimees

Eesti keskkooliõpetajad paguluses

Mis on iga paguluses oleva eestlase peakohustuseks? Ikka ja jälle see, et järelejätmalt meelde tuletada vabade demokraatlike rahvastele, nende valitsustele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele meie riigi ja rahva kallal toimuvat vägivalda ja terrorit. Veelgi rohkem - nõnda, et meie rahvale vabadus ja iseseisvus saaks tagasi antud. Ja see töö on vilja kandnud. Lääne maailmas on kuulda ikka rohkem ja rohkem häält, nende hulgas palju juhtivaid riigimehi, kes nõuavad vabadust vene kommunistliku vägivalda alla surutud rahvastele.

Seda tööd on igati kaasa teinud kodumaalt väljapääsenud eesti keskkooli õpetajad. Paljudel neist on võimalus töötada vastavate maade keskkoolides täieõiguslike õpetajatena, paljud töötavad edasi ülikoolide ja teaduslike asutuste juures. Kuid seal kus rohkem eestlasi koos, on tekkinud eesti algkoolide kõrval ka eesti keskkoolid nagu Lääne-Saksamaal ja Rootsis.

Rootsis võimaldus neil noortel, kelle õppimine oli keskkoolis pooleli, edasi õppida Rootsi riigi poolt ülevalpeetud eestikeelses Sigtuna Eesti Gümnaasiumis direktor Laudi juhtimisel. Kahe ja poole aasta jooksul andis see kool 83 lõpetajat, kelledest praegu kõik jätkasid õppimist ülikoolides. Nendest on osa juba lõpetanud ja asunud tööle oma erialale. Et võimaldada hariduse jätkamist neile noortele, kes päevase töö kõrval tahtsid edasi õppida, tekkis Stokholmi Eesti Gümnaasium. Selle kooli asutajaks ja hingeks on olnud direktor Jänes, kelle juhatusel all kool praegugi töötab. Kool on võimaldanud gümnaasiumi lõpetamist 100 noorel, kellest enamus õpib edasi Rootsis ja mujal vabas maailmas ülikoolides, mille kohta kuulete lähemalt erisaates. Et koondada keskkooliõpetajaid Rootsis, asutati 1949 aastal Eesti gümnaasiumi õpetajate ühing Rootsis. Eesti keskkooliõpetajate organisatsioonid olid enne sõda keskkooliõpetajate maailmaliidu liikmed. 1940 aastal katkes side eesti õpetaja-

te ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel. Eesti gümnaasiumiõpetajate ühingu asutamisega tekkis eesti õpetajatel uuesti side keskkooliõpetajate maailmaliiduga. Avanes võimalus osa võtta 7 liikmelise esindusega keskkooliõpetajate maailmaliidu kongressist Stokholmis 1949 a suvel. 1950 a. kongressist Amsterdamis võttis osa kaks esindajat, H. Jares ja V. Muld. Samaaegselt toimus seal algkooliõpetajate maailmaliidu kongress. Eesti esindajail õnnestus saavutada tihe kontakt algkooliõpetajate maailmaliidu juhatusega, mis kaasa aitas Eesti õpetajate keskühingu vastuvõtmiseks algkooliõpetajate maailmaliitu täisõigusliku liikmena juulis 1951. Nende rahvusvaheliste suhete kaudu on eesti õpetajaskond esitatud õpetajate suurtes keskorganisatsioonides, olles seega informeeritud teiste maade hariduselu ja kooliküsimustest.

Juba vanadest aegadest peale on eesti noorus pidanud võitlema oma hariduse saamiseks. Võõrad võimud meie maal ei ole suutnud takistada, et meie rahva haritud liikmed on jäänud eestlasteks. Ka praegused kommunistlikud vene valitsejad ei suuda lämmatada eestlaste südames leegitsevat vabadustuld. Eesti keskkooliõpetajad vabas maailmas ei soovi midagi rohkem, kui peatselt võida osa võtta tööst vabas Eesti koolis, sest kuigi oleme võõrsil, on meie süda Eestis, eesti nooruse juures.

Olgu eesti noortel ja nende kasvatajatel kodumaal jõudu hoida alles vabadustuld, peitke ta salajasse südamesoppi, et võõrad vägivalla esindajad ei saaks teda kustutada. Õppige edasi ja pida-ge vastu!

William Muld

Eesti Gümnaasiumiõpetajate ühingu
sekretär

Eesti algkooliõpetajad paguluses

Hiljuti oli kogunenud Rootsis olevaid eesti õpetajaid Stockholmis Eesti Komitee ruumidesse õpetajate päevale. Päevakava oli järgmine: William Mulla ülevaade Gümnaasiumiõpetajate Maailmaliidu Kongressist Kopenhaagenis, Erik Saare aruanne Algkooli- ja Kutsekooliõpetajate Maailmaliidu kongressist samas kohas ja Ellen Roosme ülevaade kodumajanduskooli õpetajate kongressist Oslos. Edasi järgnes teaduslik referaat magister Theodor Künnapaselt: "Probleeme õpilaste käekirja uurimise alalt" ja lõpuks elava mõttevahetuse osaliseks saanud referaat magister Herman Rajamaalt: "Probleeme eesti kooli taastamisel". Päev lõppes koosviibimisega, kusjuures koolide peainspektor Mart Raud iseloomustas Eesti iseseisvuseaegseid haridusjuhte.

Loomulikult ei ole kõik eesti algkooliõpetajad rakendunud siin tööle kooli alal. On aga eesti õpetajaid, kes töötavad eesti täienduskoolides, Stockholmis Eesti Algkoolis ja on neidki kes töötavad rootsi algkoolides.

Täienduskool on eesti rahvuslik kool, milles toimub eesti noorte rahvuslik kasvatus ja eesti keele ja Eestit käsitlevate õppeainete õpetamine ja õppimine pagulasolukorrast tingituna võrdlemisi piiratud ulatuses. Täienduskooli eesmärgiks on kasvatada eesti noori teadlikeks eestlasiks ja ära hoida väljaspoole kodumaad pääsenud eesti noorte ümberrahvustamine. Õpilastel on teada kodumaa praegune raske seisukord juba vanemate kaudu, koolil tarvitseb seda ainult kinnitada.

1952.a. kevadel oli töötamas Rootsis 37 täienduskooli 730 õpilasega ja 64 õpetaja juhtimisel.

Stockholmis töötab juba alates 1945 aastast täielik eesti algkool. Stockholmis Eesti Algkoolis on kuus klassi 172 õpilasega ja töötab 6 õpetajat koolijuhataja Uudo Juuno juhtimisel. Loodame esineda erisaatega Stockholmis Eesti Algkooli üle.

Nagu esitatud andmeist selgub, on küllaltki

kogukas hulk õpetajaid, kes võitsid oma kokkutulekul arutada tegelikke olukorrale vastavaid kooliprobleeme. Samuti on tähtis omavahelise kontakti hoidmine ja üksteisele teadmiste vahendamine, mis saadud suhtlemisel Rootsi õpetajaskonnaga ja osavõtuga rahvusvahelistest õpetajate kongressidest. Nende eesmärkide taotlemiseks ongi loodud Eesti Algkooliõpetajate Ühingu Rootsis, kuna organisatsiooni kujul võimalduvad vabas maailmas parimad kontaktid. Nii pääsenuna lähemale asukohamaa koolielule, õpitakse juurde uut. Nähtut võrreldes eesti iseseisvusaegse algkooliga on õpetajad leidnud, et meie algkool oli kõrgetasemeline. See aga ei õigusta meid veel mitte jälgimast tänapäeva moodsa pedagoogika arengut, saadud teadmiste rakendamiseks vabanenud Eestis. kõigile õpetajaile on lähedasim kodumaa saatust ja soov Eesti kiireks vabanemiseks, selleks katsutakse võimaluste kohaselt kaasa aidata. Kelleski ei ole kahtlust, et kord asutakse jälle tööle kooli alal vabanenud Eestis. Eriline ind kooli taastamisküsimuste arutamiselgi võinuks selle soovi üheks tunnustajaks olla.

Lugupeetud kuulajad ja kriti teie, raskest olukorras töötavad õpetajad kodumaal, kindlasti loodate veelgi tugevamini kui meie - igale ööle järgneb päev.

Olev Olesk

Eesti Algkooliõpetajate Ühingu esimees
Rootsis

Lugupeetud kolleegid - eesti õpetajad kodumaal!

Iseseisvuse ajal kuulus Eesti Õpetajate Liit Rahvusvahelise Alg- ja Kutsekooli Õpetajate Ühingu Liitu. Praegu, mil Eesti on Nõukogude Liidu poolt vägivaldselt okupeeritud, siis Rahvusvaheline Õpetajate Ühingu Liit on tunnustanud paguluses viibivate Eesti Õpetajate Keskorganisatsiooni oma täisõiguslikuks liikmeks.

Eesti Õpetajate Keskühingu ülesandel võtsid õpetajad Uudo Juuno, Juta Juuno, Ado Irval ja Erik

Saare osa Rahvusvahelise Õpetajate Ühingute Liidu kahekümnesimesest kongressist, milline peeti 26 juulist - 1 augustini Kopenhaagenis.

Kongressil olid esindatud 17 maa õpetajate organisatsioonid esindades 1/2 miljonit õpetajat. Uuteks liikmeteks võeti vastu Jugoslaavia ja Israeli õpetajate ühingu. Kongressi töökava haaras õpilaste vaba aja veetmise küsimuse, noorsookirjanduse küsimuse, inimõiguste õpetamise sisseviimist koolidesse iseseisva õppeainena ning õpetajate kutsealalise ajakirjade ja pedagoogiliste kogemuste vahendamine rahvusvahelises ulatuses. Samaaegselt alg- ja kutsekooliõpetajate kongressiga toimus veel Gümnaasiumiõpetajate kongress, millest eesti esindajatena osa võtsid Henno Jänes ja Willem Muld. Kopenhaagenis toimus veel üks õpetajate kongress, nimelt Õpetajate Ametiühingute Rahvusvahelise Liidu kongress. Need kolm hiigelorganisatsiooni otsustasid liituda üheks maailmaliiduks, mis haarab kõik ilmajaod ning mille liikmete arv on üle 2 miljoni. Maailmaliidu presidendiks valiti Inglise Õpetajate Ühingu peasekretär Gould. Eesti Õpetajate Keskühing on ka Maailmaliidu liige ning selle konstitueerivast koosolekust ja juhatuse valimisest on eesti õpetajate esindajad os. võtnud.

Kongressi esimesel päeval esinesid kõikide maade delegaadid aruannetega oma ühingute tegevusest ning õpetajaskonna akuutsetest probleemidest.

Eesti Õpetajate Keskühingu delegaadina esitasin lühikese ülevaate ühingu tegevusest ja eesti koolidest läänemaailmas. Eesti õpetajaskonna probleemidest ütlesin muuhulgas järgmist: Peaosa Eesti õpetajaskonnast ei ole esindatud otsuste delegaatidega käesoleval kongressil. Ma ei taha seda küsimust praegu puudutada, sest ma lootan et igauks on sellega juuba tuttav ühel või teisel viisil. Kuid on olemas siiski üks grupp nende eesti õpetajate hulgas, kes ei ole siin esindatud ning kellest ma ei saa vaikides mööduda. Mina võtan omale vabaduse rääkida nende Eesti õpetajate nimel, kes on tapetud või Siberi orjatöölaagritesse saadetud selle pärast, et nad olid pat-

rioodid, kes keeldusid külvamast valet ja vihkamist
cesti noorte südamesse.

Nende õpetajate hääl ei suudaks kunagi tun-
gida läbi raudeesriide ja sellepärast on minul nen-
de nimel ütelda teile järgmist. Umbes 2500 aastat
tagasi tekkisid Kreeka poolsaarel kaks riiki: Ateen
ja Sparta. Sparta esindas kommunistlikku oligarkiat
- Ateen demokraatiat. Meie teame ajaloo, et Spar-
ta tungis kallale Ateenale, Ateen vallutati, mõle-
mad riigid langesid ning olid vajumas unustuse hä-
marikku. Kuid ainult Sparta kadus - Ateen omas mi-
dagi, mis oli hävitamatu. Ateena kultuur on helki-
va valgusega paistnud läbi kõikide aegade. See val-
gus on nii tugev, et ta veel aastatuhandete järgi
heidab kiiri Spartale ning tõstab esile ajaloo pi-
medusest katse kommunistliku ühiskonna rajamisest.
Ainult tänu Ateena olemasolule oleme meie saanud in-
formatsiooni Spartast, tema ühiskondlikust korrast
ning kasvatussüsteemist. Ilma Ateena olemasoluta
oleks Sparta jäljetult kadunud.

Teie olete Ateena tõrviku sümboolsed kand-
jad! Valvake, hoidke ja rikastage seda tuld, et tu-
levased põlved ka aastatuhandete järele saaksid in-
formatsiooni nendest sündmustest, mis praegu toimu-
vad Eestis ja teistes raudeesriidetagustes maades.

Erik Saare
Kutsekooli Õpetajate Ühingu esimees
Rootsis

- - - - -

Järgmine "Bülletään" ilaub aprillis 1957.
Kaastööd sellesse palume saata 1. mär sika aadress-
sil:

Skräddargränd 2 B,
Stockholm

Kõigile lugejaille häid pühi ja õnnelikku uut
aastat!

Toimetus

Summary

The pupils' handwriting is not as it should be. On the transition to adulthood, the handwriting becomes still worse and less legible. These conditions prevail with us as well as in other countries. The teaching of handwriting has to be revised and improved methods to be adopted. In the summer 1948 an international conference was held in Geneva which was solely devoted to this question.

Apart from the necessity of new pedagogic impulses, the teaching of handwriting has to be based on psychological research. Mr. Pedersen considers that before proceeding to the writing of letters, the child has to become thoroughly familiar with the movements the hand and fingers make in writing, by means of systematic preliminary exercises. The lower the intelligence of a child the greater its difficulties in analysing the shape of the letters and learning the writing movements. It would prove a great help if the child were given ample opportunity to imitate the movements made in writing. Pedersen also stresses that on teaching calligraphy, the proper rate of motion must not be neglected. If we should fail to pay attention to this, not only the quality of handwriting would suffer from it but spelling mistakes would also crop up.

A well-known investigator of the motorial speed of writing is F.N. Freeman, who uses the method of filming. The writer of these lines designed (together with prof. J. Katz) a scriptochronograph for the investigation of the writing process in relation to time, which enables us immediately to determine the time required for writing a word, a letter or part of a letter, with a precision of up to $1/60$ s. After perfecting the scriptochronograph by combining it with a morse instrument, the author succeeded in recording with the same precision the rate of the writing movements which we perform in the air, e.g. when

lifting the writing utensil from the paper after having written the basic line of the letter i, until we set it down on the paper again in order to write the dot on the i, or when passing from one word to another. This new method of research enables us to analyse the writing process with regard to time, which provides new possibilities for psychological investigation of the writing process, which is sure to affect the new trend in teaching writing.

In dealing with the quality of handwriting it was essential to find a scale for the impartial judgment of different handwritings. The illegibility of handwriting can be improved by appropriate systematic exercises.

Finally we give a list of 36 of the latest publications on psychology and pedagogics since 1930.

1. Bauer, S. & Mann, O. Die Graphologie der Schüler-Handschriften. 1933
2. Bayer, K. Experimentelle Untersuchung über die Schreibzeit und den Schreibdruck. Würzburg, 1939
3. Bericht der schweizerischen Studienkommission für Schrift und Schreiben. Zürich, 1946
4. Callewaert, H. Physiologie de l'écriture cursive. Bruxelles, 1937.
5. Cole, L. The handwriting problems of lefthanded children. Amer. Psychol., 1946.
6. Eigenmann, K. Das Schreiben. Herzogenbuchsee, 1948
7. Faribank, A. Handwriting manual. Leicester, 1947.
8. Feldt, K. Välskrivningsmetoder och välskrivningsproblem. Uppsala 1951.
9. Freeman, F.N. An experimental analysis of the writing movement. Psychol. Monogr., 17. 1914.
10. Freeman, F.N. An evaluation of manuscript writing. Elem. School J., 1936, 36, 446-455.
11. Gertz, E. Handstilskola för folkskolan. 1934.
12. Haage, H. Läs- och skrivsvårigheter och deras bemästrande. Stockholm, 1951.
13. Hill, G.E. The handwriting of college seniors. J. educ. Res., 1943, 37, 118-126.

14. Katz, D. The scriptochronograph. Quart. J. exper. Psychol., 1948, 1, 53-56.
15. Künnapas, T. Skriptokronograf i förbindelse med morseapparaten. Nord. Psykol. 1950, 2, 51-65
16. Lehrplan für den Schreibunterricht, Bern Erziehungsdirektion, Bern, 1946
17. Lewison, T.S., & Zubin, J. Handwriting analysis; a series of scales for evaluating the dynamic aspects of handwriting. New York, 1942
18. Little, Marion, Current opinion, experimentation and study on handwriting problems. Elem. School J., 1942/43, 43, 607-611.
19. Lorr, M., & Golder, J.V. Validation of some handwriting scales against personality inventory scores. Amer. Psychol., 1948, 3, 262.
20. Newland, T.E. An analytical study of the development of illegibilities in handwriting from the lower grades to adulthood. J. educ. Res., 1932, 26, 249-258.
21. Newland, T.E. A study of the specific illegibilities found in the writing of arabic numerals. J. educ. Res., 1930, 21, 177-185
22. Newland, T.E. Chart for diagnosis of illegibilities in written arabic numerals. 1931
23. Norinder, Y. Twin differences in writing performance; a study of heredity and school training, Lund, 1946
24. Pedersen, R.H. Undersøgelser over haandskrivning København, 1943.
25. Practices and problems in handwriting. Educ. Res. Bull. No. 9, 1947.
26. Quant, L. Factors affecting the legibility of handwriting. J. exper. Educ., 1946, 14, 297-316.
27. Readability formulas, Articles on, reprinted from J. appl. Psychol., Amer. Psychol. Ass., 1952.
28. Standard, P. Our handwriting. New York, 1948.
29. Tamm, Kågen, Grönblad o.a. Läs- och skrivsvårigheter hos barn, Ped. Skrifter 179-180, Sthlm, 1943.
30. Tenwolde, H.A. A comparison of handwriting of pupils in certain elementary school grades "now and yesterday" J. appl. Psychol., 1934, 18, 437-442.

31. Unesco, XIth International Conference on Public Education. Proceedings and recommendations. Geneva, I.B.E. publication no. 107, 1948.
32. Unesco, The teaching of handwriting. Geneva I.B.E. publication No: 103, 1948.
33. Wagner, H. Schriftbewertung. Zürich, 1943.
34. Whittemore, I.C. What do you mean - legibility? Print., 1948, 5, 35-37.
35. Wixed, W.G., & Curoe, P.R.V. How well do college seniors write, School and Soc., 1941, 54, 505-508.
36. Zachrisson, B. o.a. Skriftens ABC. Sthlm, 1943.

A detailed report of the 21st International Congress of IFTA and the agreed resolutions is given. The Estonian delegate Mr. E. Saare made the following declaration on the meeting.

Mrs. President, Ladies and Gentlemen.

In the name of the Estonian Teachers' Association I have the duty and pleasure of expressing our greetings to the International Congress of the IFTA.

Our special thanks are addressed to the organizing committee and our Danish colleagues who have arranged all the splendid sightseeing, receptions and so on.

Our deepest gratitude is expressed to you, Mrs. President and Mr. Secretary; for the warm and hearty interest in the Estonian teachers in exile.

I am here on this congress representing about 400 Estonian teachers who are living and teaching in free parts of the world. They are teaching Indian children in the high north of Canada, Swedish children, black boys and girls in the Dominion of South Africa. Estonian teachers are at present teaching children of different nationalities and colours.

Only a minority of these 400 Estonian teachers are teaching Estonian boys and girls in Sweden, USA and Canada, where Estonian schools are in existence. In Sweden we have a primary and a secondary school,

supported by the Swedish government. The main part of the Estonian teachers are not represented here. I think, ladies and gentlemen, there is no use of discussing this matter, as I hope that everybody here is familiar with it before.

But of those who are not represented here there is one group that I cannot pass by in silence.

I take the liberty of uttering some words in the name of these Estonian teachers, who are being killed or sentenced to concentration camps and forced labour in Siberia because they are patriots who will not sow lies and hatred into the hearts of the Estonian young people.

Their voices can never penetrate through the Iron Curtain, and in their name I have to say the following to you:

About 2500 years ago, in ancient Greece, two states originated: Athens and Sparta. Sparta was a representative of and received the support of oligarchy. Athens stood for democracy.

We know that Athens was conquered by Sparta and then the darkness of history covered the area. Both states desintegrated and were almost forgotten for ever. But there was something in Athens that could not be destroyed.

The culture of Athens has shone with clear light as a torch through all times. As the Olympic fire in modern times is being carried from man to man, so the culture of Athens was carried from generation to generation - from nation to nation.

The light of the Athenian culture is so clear that its rays fall back on Sparta and show the interesting experiment of a communist state to our time. If Athens had not existed we would never have known anything about Sparta.

Ladies and gentlemen, you are now the symbolic bearers of the light from Athens.

Watch over, take care of and enrich it, so that coming generations will also after thousands of years be informed about the experiments that are being made

in the 20th century in Estonia and other countries behind the Iron Curtain.

Additionally follows a report of the foundation of the World Confederation of Organizations, the election of its Executive Committee and the description of the opening meeting at Copenhagen University.

- - - - -

On Physical Training in the Swedish Elementary School. A.Kajassaar

The author deals with the physical training in the Swedish elementary school, which in his opinion is very effective. The syllabus is rather flexible, being adapted to the varying local conditions (site of the school, climate, stage of physical development of the pupils, sex, gymnastic halls, etc.) One of the items, swimming, is assigned to the summer vacations, and the teacher receives extra fees in places where there is no indoor swimming bath for training in the winter months.

Because of the great attention which is paid to this branch of education, the whole of the Swedish people is physically strong and healthy.

- - - - -

At the Swedish Teachers' Training College.

A.Suigussaar.

The author speaks of her experiences and the work that is done in a Teachers' Training College in Sweden. She is a qualified teacher having finished the Teachers' Training College in Estonia. She has also worked a few years in Sweden as supply teacher.

In order to become fully qualified, she entered the last form of a Swedish Teachers' Training College and qualified, after having passed the course, for an elementary school teachers post in Sweden.

- - - - -

Work and Remuneration of the Swedish Elementary School Teachers. A.Kajassaar

The author deals with the grouping of the teachers: "icke ordinarie" (=teachers who are not on the permanent staff) and "ordinarie" (=such as are on the permanent staff). The former are subdivided into three categories: (1) visiting teachers, or such as are paid by the hour, (2) "vikarie", i.e. supply-teachers, and (3) extra teachers.

The "ordinarie" (on the teaching staff) are either "extra ordinarie" (temporary staff) or fully "ordinarie" (permanent staff).

The remuneration of the teachers varies according to the grade and time of service and the cost of living in the region concerned.

A teacher who is paid by the hour, receives Sw. cr. 9.70 - 11.55 per lesson, a "vikarie" and an extra teacher, 33.65 - 39.95 per day, including Sundays and holidays, with the exception of Christmas and the summer vacations. Neither of these is entitled to pension.

The "extra ordinarie" teachers receive a monthly salary Sw. cr. 922.- to 1301.- all through the year. To the above salaries are added fees for extra work, such as teaching needlework, care of the library, and for teachers in remote places, in the far north of the country.

Men and women teachers are paid on the same basis.

Mrs. A.Suigussaar deals with the same question in a detailed manner.

- - - - -

Observations on the Work of the Estonian Supplementary School. A.Laas.

The author writes about the work among the Estonian pupils who attend Swedish elementary schools in a small Swedish town, but gather twice or three times a week or on Sundays in the Estonian supplementary school to be taught in their mother tongue (the three Rs, Estonian songs, the history and geography of Estonia).

The same question is dealt with by V. Leinveer, who writes about the Estonian Supplementary Schools in Canada.

Survey of the FIPESO Congress in Copenhagen in the summer 1952. Mr. V. Muld

Congress of the Scandinavian Domestic-Economy Schools in Oslo in the summer 1952 Mrs. E. Roosme

The author deals with the program of the congress and the resolutions taken, speaking of the very high level of the domestic-economy schools in Scandinavia of which other countries might take an example.

Activity of the Estonian Teachers' Federation

The article deals with the work that has so far been done by the above organization and with the plan of its future activities. The federation wants to unite in a common organization all the Estonian teachers who have been dispersed over several continents, by means of their individual sections.

The principal aim of the federation is to give the young Estonian generation in exile a national education, and secondly to do the preliminary work for erecting the Estonian school in case Estonia becomes free of its alien occupation.

The following two articles deal with the activities of the Federation of the Estonian Secondary School Teachers and the Federation of the Estonian Trade School Teachers in Sweden.

"Miscellaneous" comprises four speeches addressed via the USA Munich wireless to the teachers in the present Soviet Estonia.

The address of the Estonian Teachers' Federation and the "Bulletin" is:

Skräddargränd 2 B
Stockholm, Sweden.

